

WORKING PAPER č. 24/2007

Podpůrná infrastruktura inovačního podnikání v regionech ČR

Vladimír Žítek – Viktorie Klímová

Říjen 2007

Řada studií Working Papers Centra výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky je vydávána s podporou projektu MŠMT výzkumná centra 1M0524.

PODPŮRNÁ INFRASTRUKTURA INOVAČNÍHO PODNIKÁNÍ V REGIONECH ČR

Abstract:

The main goal of this paper is to define the basic terms of the researched topic and to explain the role of science and technology parks and business incubators in the development of innovative enterprise in regions. Another objective of this study is to identify the allocation of the supportive infrastructure for innovative enterprise in the Czech Republic and to assess the perspectives of its future development especially with regard of possibilities of public support from structural funds provided through Operating Programme Industry and Enterprise and through the new Operating Programme Enterprise and Innovations.

Abstrakt:

Cílem příspěvku je jednak vymezit základní pojmový aparát zkoumané problematiky a objasnit význam vědeckotechnických parků a podnikatelských inkubátorů pro rozvoj inovačního podnikání v regionech. Dalším cílem studie je identifikovat rozmístění podpůrné infrastruktury inovačního podnikání v České republice a zhodnotit perspektivy jejího dalšího rozvoje zejména s ohledem na možnosti veřejné podpory ze strukturálních fondů EU v rámci operačních programů Průmysl a podnikání a nově Podnikání a inovace.

Recenzoval:

doc. RNDr. Milan Víturka, CSc.

1. ÚVOD

Podpora malého a středního podnikání je v současné strukturální politice EU jednou z prioritních oblastí, a to zejména pokud jde o podnikání inovativního charakteru. Tomu pak odpovídají nejen strategické dokumenty vytvářené na centrální úrovni (Národní inovační strategie, Strategie hospodářského růstu či Národní rozvojový plán), ale též na úrovni regionální, zejména Regionální inovační strategie. Podstatnou součástí implementace této politiky je pak existence operačního programu, kterým je finanční podpora institucionalizována, v období 2004–2006 OP Průmysl a podnikání a v období 2007–2013 OP Podnikání a inovace.

Zaměření podpor na inovační podnikání je pak úzce spojeno s vytvářením určitých typů podpůrné infrastruktury, a to zejména vědeckotechnických parků a podnikatelských inkubátorů. Jejich vznik a rozvoj v posledních letech je velmi charakteristický pro většinu českých regionů.

Podnikatelské inkubátory jsou zařízení určená pro začínající podnikatele. Důležitým kritériem výběru firem do inkubátoru tedy není pouze posouzení inovativnosti jeho činnosti, ale též skutečnost, zda subjekt je či není začínajícím, a tedy hodným nějaké další podpory, ať už finanční či věcné.

Vědeckotechnické parky mají z povahy jejich vymezení širší zaměření, předpokládá se jejich provázanost s výzkumnými ústavami či akademickým prostředím univerzit, zejména technického, technologického a biotechnologického zaměření. Předpokládá se dále širší spektrum firem a často se od jejich vstupu očekává dosažení určitého synergického efektu.

Oba dva typy podnikatelské infrastruktury podporující inovativní podnikání, které jsou v současnosti převažujícími formami, mohou tedy společně sehrát významnou roli při naplňování strategických záměrů. Předkládaná studie analyzuje strukturu VTP a podnikatelských inkubátorů v ČR, jednotlivé subjekty charakterizuje a na tomto základě připravuje východiska pro další výzkum.

2. VĚDECKOTECHNICKÉ PARKY

V současném globalizovaném světě se české podniky (a podniky ve všech vyspělých ekonomikách) nemohou spoléhat pouze na svou konkurenční výhodu spočívající v nízkých nákladech, ale chtějí-li být úspěšné, musí své konkurenční výhody stavět zejména na inovacích. Inovace jsou považovány za hnací motor ekonomického a sociálního rozvoje regionů a podílejí se na růstu zaměstnanosti, ekonomického růstu a mezinárodní konkurenceschopnosti.

Vědeckotechnické parky – spolu s podnikatelskými inkubátory a centry transferu technologií – tvoří významné prvky inovační infrastruktury ve vyspělých ekonomikách. Vědecké parky začaly vznikat zejména z důvodu odstranění bariér mezi vědeckovýzkumnou a podnikatelskou sférou a z důvodu urychlení inovačního procesu. Vývoj inkubátorů i vědeckotechnických parků vedl postupem času k jejich účelnému propojení a dnes jsou inkubátory často součástí vědeckotechnických parků anebo sídlí v jejich sousedství a firmy opouštějící inkubátor často přesunují své aktivity právě do vědeckotechnických parků. Vědeckotechnické parky vytvářejí podmínky pro dynamický rozvoj inovačního podnikání, pro zabezpečení transferu technologií a výchovu k inovačnímu podnikání.

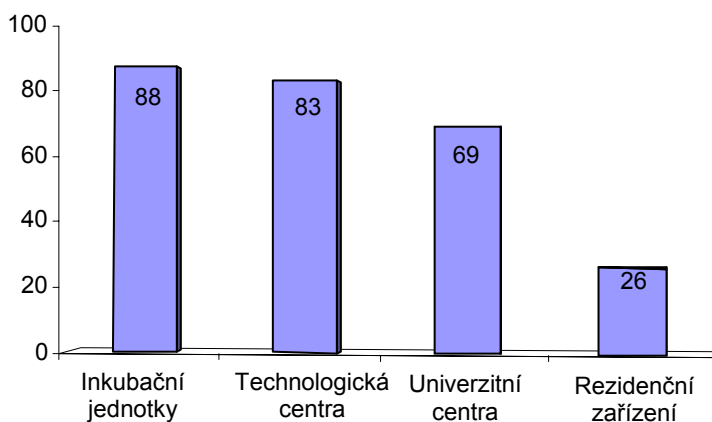
Obecným názvem pro takové typy institucí, jako jsou vědeckotechnické parky, podnikatelské inkubátory a další instituce, je pojem inovační centrum. Vědeckotechnické parky mohou být nazývány i jinými pojmy jako například vědecké parky, vědeckotechnické, vědeckotechnologické anebo výzkumné parky, technologická centra, technologické parky apod. Tyto organizace obvykle mají stejné postavení, poslání a strukturu zúčastněných partnerů, avšak odlišují se v dalších specifikách. Mají ale společné to, že podporují urychlování inovačního procesu a rozvoj podnikání, čímž mají přispívat k rozvoji daného regionu. VTP dále zabezpečují transfer technologií z výzkumu do praxe, často zprostředkovávají kontakty s finančními institucemi (např. společnostmi rizikového kapitálu) a příznivě působí na celkový ekonomický a sociální rozvoj regionů (snižování nezaměstnanosti, ekonomický růst, hospodářská restrukturalizace regionů.)

Parky jsou účelově uspořádané architektonické komplexy budov – výzkumně-vývojových a laboratorních objektů, projekčních a konstrukčních kanceláří, výrobních hal, skladovacích prostorů, pavilonů a konferenčních sálů, hotelů a rekreačních zařízení na ploše několika hektarů.¹ Nejčastější prvky vědeckotechnických parků ve světě jsou znázorněny v grafu. Podnikatelé si zde mohou pronajmout buď stávající budovy anebo pozemky, kde si na základě smluvní dohody mohou vybudovat vlastní potřebné objekty. Základní typy parků jsou vědecké a technologické. Vědecké parky jsou vybudovány

¹ Konečný, Skokan, Zamarský, 2001.

obvykle v blízkosti vysokých škol, technologické parky mají spíše blíže k takovým organizacím, jako jsou svazy podnikatelů, obchodní a hospodářské komory, samostatné regionální orgány atd. V dalším textu není rozlišováno mezi různými typy parků a je používán společný pojem vědeckotechnický park.

Graf č. 1: Prvky vědeckotechnických parků ve světě (v %)

Zdroj: IASP

Vědeckotechnické parky můžeme obecně definovat jako aktivitu, která zajišťuje partnerství mezi akademickou sférou, organizacemi výzkumu a vývoje a podnikovou sférou, a to za podpory veřejného sektoru (zejména místního a regionálního) za účelem podpory inovací a konkurenceschopnosti daného území a podniků v něm umístěných.

Světová asociace vědeckých parků (IASP) definuje pojem vědeckotechnický park tímto způsobem: "Vědecký park je organizace řízená odborníky, jejímž hlavním cílem je zvyšovat bohatství společnosti prostřednictvím podpory kultury inovací a zvyšovat konkurenceschopnost přidružených firem a znalostně založených institucí. Aby bylo tohoto cíle dosaženo, vědecký park stimuluje a řídí tok znalostí a technologií mezi univerzitami, výzkumnými ústavami, podniky a trhem; park napomáhá vzniku a rozvoji inovačně založených firem prostřednictvím inkubace a zakládání spin-off firem; park společně s kvalitními prostory a zařízeními nabízí i další služby s přidanou hodnotou."²

Asociace vědeckých parků Velké Británie (UKSPA) definuje vědecké parky jako „iniciativu na podporu podnikání, jejímž hlavním cílem je stimulovat a podporovat začínající firmy a inkubovat inovační, vysoce růstové, technologicky orientované firmy prostřednictvím poskytování infrastruktury a podpůrných služeb včetně kooperačních vazeb

² www.iasp.ws, volně přeloženo.

s hospodářskými rozvojovými agenturami; formálního a věcného propojení s centry excelence, jako jsou univerzity, instituce vyššího vzdělávání a výzkumné instituce; podpory managementu při aktivním zapojení do transferu technologií a obchodních vazeb s malými a středními podniky.”³

Společnost vědeckotechnických parků (SVTP) ČR⁴ používá termín vědeckotechnický park jako nadřazený pojem, který dle ní v českých podmínkách zahrnuje tři hlavní druhy VTP:

- vědecký park (centrum);
- technologický park;
- podnikatelské a inovační centrum.

Vědecké parky se začaly zakládat v 50. letech 20. století v USA. Stanfordská univerzita řešila problém s nedostatkem financí tím způsobem, že pronajala část svých nemovitostí high-tech podnikům, aby zde vytvořily výrobní provozy. Tato oblast se stala známá jako Silicon Valley (Křemíkové údolí) a v současné době v ní působí přes 2000 podniků z oblasti elektrotechniky a informačních a komunikačních technologií. K prudkému rozmachu vědeckotechnických parků ve světě došlo v 80. letech. Avšak v zemích střední a východní Evropy začaly VTP pomalu vznikat až od počátku 90. let. K většímu nárůstu počtu parků v ČR došlo zejména po roce 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie. Celosvětově bylo nejvíce parků založeno ve druhé polovině osmdesátých let (23,38 %).

Jednotlivé vědeckotechnické parky se mezi sebou mohou odlišovat zejména v těchto skutečnostech:

- délka existence;
- rozloha – od jednotlivých budov až po rozsáhlé komplexy budov;
- umístění v regionu – parky mohou být umístěny v centru nebo na okraji velkých měst, často se nacházejí v bezprostřední blízkosti univerzity, ale mohou být umístěné i v delší vzdálenosti od města;
- poskytované služby – pronájem nemovitostí, obchodní a technické poradenství a další služby;
- vlastnictví – parky mohou být vlastněny regionálními autoritami (obce, kraje), univerzitami anebo soukromým sektorem, příp. mohou být společným vlastnictvím soukromého a veřejného sektoru.

³ www.ukspa.org.uk, volně přeloženo.

⁴ Švejda a kol., 2006.

Tabulka č. 1: Zastoupení VTP ve světě podle odvětví v roce 2001

procento zastoupení	odvětví	procento zastoupení	odvětví
26 %	informační a komunikační technologie	8 %	životní prostředí
20 %	biotechnologie	6 %	nové materiály
19 %	elektrotechnika	5 %	farmacie
9 %	potravinářství	7 %	jiné

Zdroj: CzechInvest: Fondy EU, Informační zpravodaj pro podnikatele (leden 2006)

Důvody k zakládání vědeckotechnických parků a určení jejich hlavních cílů závisí na specifikách daného regionu. Důležitou roli ale obvykle hrají ekonomická úroveň regionu, stav nezaměstnanosti, úroveň a rozsah podnikatelské sféry, existence velkých firem, počet nově zakládaných firem, přítomnost univerzit, odborných škol a vědeckovýzkumných institucí, vývoj progresivních technologií a snaha místních orgánů o řešení hospodářsko-sociálních problémů.

Vědeckotechnické parky provádějí několik činností. VTP poskytují organizované propojení mezi podniky a zkušenostmi a schopnostmi místních akademiků. Vytvářejí tedy partnerství ve výzkumu a vývoji mezi univerzitami a podnikatelskou sférou, pomáhají při růstu nových podniků a podporují jejich ekonomický rozvoj. Rovněž umožňují rozvoj inovačních podniků prostřednictvím inkubace a investic rizikového kapitálu. Kromě zázemí mohou poskytovat i další služby. Služby vědeckotechnických parků jsou poskytovány přednostně firmám umístěným v parku, avšak mohou být poskytovány i firmám mimo park. VTP mohou fungovat na ziskové i neziskové bázi. Vědeckotechnické parky nabízí dva typy služeb, a to tzv. hard služby a soft služby. Mezi hard služby se řadí budovy, energie, telefon, konferenční místnosti a vybavení atd. Soft služby jsou zaměřené spíše na rozvoj podniku – transfer technologií, investice rizikového kapitálu, právní podpora, finanční poradenství atd.

Každý vědeckotechnický park má zpracovaná určitá pravidla, která stanoví, jaké podmínky musí firma splňovat, aby mohla být do parku přijata. Je zřejmé, že závisí především na managementu samotného VTP či na povinnosti striktně dodržet podmínky veřejných podpor, jaká je váha jednotlivých přijímacích kritérií, resp. splnění kterých je primárně vyžadováno. Kritéria jsou zpracována tak, aby navazovala na současný stav a profil VTP (synergický efekt). Při posuzování vychází VTP především z těchto údajů:⁵

- popis inovovaného výrobku či technologie, který firma připravuje pro uvedení na trh;

⁵ Švejda a kol., 2006, upraveno.

- předpokládaná konkurenční schopnost na trhu, marketingová a odbytová koncepce, analýza předpokládané konkurenční schopnosti inovovaného produktu;
- patentová situace;
- podnikatelská koncepce (záměr) firmy;
- předpokládané požadavky na pracovníky (personální růst firmy) a vybavení (kanceláře, laboratoře, přístroje).

2.1. Funkce vědeckotechnických parků

Vědeckotechnické parky představují významné subjekty především v oblasti rozvoje techniky a technologií, v regionálním rozvoji a v podpoře malých a středních inovačních podniků.

Vědeckotechnickým parkům jsou připisovány tyto funkce:

- podpora inovačního podnikání – činnost inovačních firem je vysoce riziková a finančně náročná;
- vytvoření regionální síťové infrastruktury pro navazování podnikatelských kontaktů a spolupráci (networking), tzn. vytváření sítí partnerů;
- podpora nových podniků;
- nástroj regionálního rozvoje – např. tvorba nových pracovních míst;
- transfer technologií – VTP jako zprostředkovatel technologického transferu;
- inovační centrum;
- řízení nemovitostí – řízení pozemků a budov, které VTP využívá;
- poskytování služeb.

2.2. Přínosy vědeckotechnických parků

Vědeckotechnické parky podporují podnikatelské prostředí, které je příznivé pro start nových a růst stávajících firem. VTP tedy pomáhají zakládat nové firmy a rozvíjet ty stávající. Centrální a regionální vlády si také dobře uvědomují, že VTP mohou hrát důležitou roli při přechodu země na úspěšnou znalostně založenou ekonomiku. VTP také hrají významnou roli při technologickém transferu, protože přenášejí nové technologie z vysokoškolských a výzkumných organizací do praxe. VTP podporují vývoj nových technologií, produktů a služeb. Důležitá je i úloha vědeckotechnických parků na pracovním trhu. VTP podněcují tvorbu nových pracovních míst, zvyšují uplatnitelnost vysokoškolských absolventů na trhu práce v daném oboru a předcházejí odlivu kvalifikovaných pracovních sil a znalostí z regionu.

Podle průzkumu zpracovaného pro UKSPA⁶ firmy umístěné ve VTP zaměstnávají o 10 % zaměstnanců více než firmy mimo park a jejich obrat roste signifikantně rychleji. Firmy umístěné ve VTP mají menší problémy při financování svých investic a činností než firmy mimo park a často využívají takových forem financování, jako je rizikový kapitál, business angels a veřejná podpora. Během 3 zkoumaných let nové technologické firmy mimo park uvedly na trh téměř dvakrát více nových produktů než firmy v parku. Avšak firmy v parku uvedly na trh více nových služeb. Firmy ve VTP mají významně větší podíl kvalifikovaných vědců a inženýrů. Mezi oběma typy firem není významný rozdíl v intenzitě výdajů na VaV.

Vědeckotechnické parky jsou pro nové technologicky založené firmy přitažlivější než lokality mimo park. Pro klienty parků jsou nejvíce zajímavé fyzické atributy parku, méně už je zajímavá podpůrná infrastruktura služeb. Pro zhruba dvě třetiny firem je umístění ve VTP otázkou dobré image.

Firmy umístěné ve VTP více využívají základních kancelářských služeb než specializovaných obchodních a technologických služeb. Většina firem ve VTP má pocit, že umístění ve VTP jim nepřináší žádné výhody z hlediska:

- přístupu na nové trhy, technologický rozvoj, připojení na výzkumné a kapitálové sítě;
- konkurence umístěné mimo park;
- přístup k příležitostem technologického transferu;
- obchodních sítí, distribučních kanálů, dodavatelských řetězců a interakcí uvnitř VTP.

41 % firem umístěných ve VTP je ve spojení s univerzitou nebo jinou výzkumnou organizací a 90 % z nich je v kontaktu s místní univerzitou či výzkumnou organizací. Nejčastěji se jedná o neformální kontakty, avšak jen čtvrtina podniků toto propojení považuje za silné.

2.3. Zakladatelé vědeckotechnických parků

Zakladatelem vědeckotechnických parků je obvykle několik partnerů, kteří sdružují svoje finanční a další prostředky. Mezi těmito partnery zpravidla bývají regionální a místní orgány, vysoké školy, výzkumné ústavy, sdružení podnikatelů a hospodářské komory. Partnery ovšem mohou být například i finanční instituce (banky) nebo soukromé firmy. Vědeckotechnický park bývá samostatnou organizací, jehož právní formou může být buď nějaká forma obchodní společnosti (akciová společnost, společnost s ručením omezeným) nebo často zájmové sdružení (např. zájmové sdružení právnických osob).

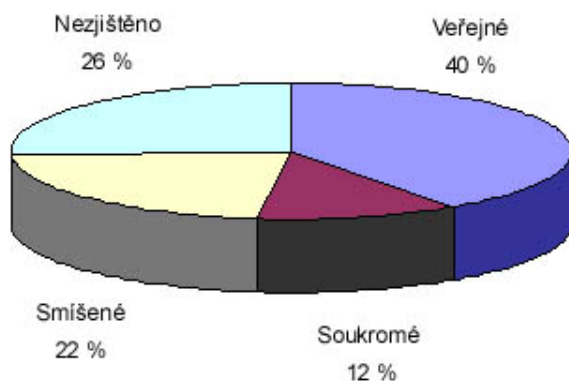
⁶ United Kingdom Science Park Association: Evaluation of the UK Science Park Movement.

Dle financujícího kapitálu či převažující formy řízení (managementu) lze tedy vědeckotechnické parky rozdělit na:⁷

- veřejné – financované institucemi veřejné správy s prioritním zaměřením na ekonomický rozvoj regionu;
- soukromé – zakládané soukromými společnostmi s rizikovým (venture) kapitálem s cílem podílet se na inovačním podnikání firem sídlících ve VTP;
- kombinované – založené a financované společnými organizacemi veřejného a soukromého sektoru;
- akademické (univerzitní) – vznikají při univerzitách či fakultách, jsou primárně určeny k přenosu výsledků akademického výzkumu do komerční praxe.

Za vznikem velké části vědeckotechnických parků stojí nějaká instituce veřejného sektoru. 40 % VTP na celém světě je vlastněna pouze veřejným sektorem. 26 % dotázaných neodpovědělo na tuto otázku, neboť nebyli schopni přesně odlišit dichotomii veřejný versus soukromý (viz 0)

Graf č. 2: Zakladatelé VTP (vlastnická struktura, celosvětově)

Zdroj: IASP

Nejčastějším vlastníkem VTP, které jsou v rukou veřejného sektoru, jsou lokální a regionální vlády (dohromady 46 % všech veřejně vlastněných VTP). Tabulka č. 2 navazuje na graf 2 a podává podrobnější přehled o vlastnické struktuře vědeckotechnických parků.

⁷ Švejda, 2006.

Tabulka č. 2: Vlastnická struktura VTP (celosvětově)

veřejní vlastníci (v %)		soukromí vlastníci (v %)	
místní vláda	25	soukromí investoři	70
regionální vláda	21	soukromé univerzity	10
ústřední vláda	18	jiné soukromé vlastnictví	20
veřejné univerzity	18	celkem	100
hospodářská komora	8	kombinované vlastnictví (v %)	
veřejné fin. instituce	4	veřejná majorita	61
veřejné fondy	4	soukromá majorita	33
jiné veřejné vlastnictví	2	neurčeno	6
celkem	100	celkem	100

Zdroj: IASP, upraveno

Účast veřejného sektoru na vědeckotechnických parcích je zcela logická, neboť VTP jsou dlouhodobé záležitosti, počáteční investice jsou relativně dost vysoké a VTP s sebou přináší i sociální hodnoty a cíle, nikoliv pouze čistě ekonomické jevy.

Zpočátku nemají vědeckotechnické parky téměř žádné vlastní příjmy, a proto jsou závislé na zdrojích z veřejných rozpočtů. S postupem času zvyšují svoje vlastní příjmy (např. z pronájmů a poskytovaných služeb) a stávají se méně závislými na veřejných financích. Existují ovšem i vědeckotechnické parky, které fungují na ziskovém principu a nejsou vůbec financovány z veřejných zdrojů.

Regionální orgány (města, kraje, rozvojové agentury) obvykle poskytují pozemky, infrastrukturu a popřípadě i další finanční zdroje. Univerzity a výzkumná centra poskytují vědeckou podporu a spolupráci. Vědeckotechnický park tedy má formální a pracovní vztahy k vysokým školám i výzkumným centrům, má podporovat podniky ze znalostně náročných odvětví a další podobné organizace na území parku a park má stálý personál, který je zapojen do transferu technologií a podpory podnikatelských dovedností pro zúčastněné nájemce parku.

Z průzkumu Světové organizace vědeckých parků z roku 2002, který se zabýval spoluprací vědeckotechnických parků s univerzitami, vyplynulo, že 32 % vědeckotechnických parků působí v rámci univerzity nebo v její blízkosti, 68 % sdílí své služby s univerzitou, 49 % se dělí s univerzitou o výzkumné zázemí, 66 % sdílí s univerzitou výzkumné pracovníky.

Doba vybudování VTP se odlišuje v závislosti na dostupnosti pozemků a budov a na veřejné podpoře. Vybudování VTP na zelené louce obvykle trvá 12–18 měsíců. Teprve potom se mohou stěhovat první klienti, přičemž je potřebný i čas na nalezení vhodných klientů. Vědeckotechnické parky jsou obvykle umístěny v blízkosti univerzit nebo výzkumných center. Důležitá je také blízkost dobré dopravní infrastruktury (zejména letišť a dálnic) a krátká vzdálenost do

významných mezinárodních měst, což je důležitým předpokladem pro vznik významných zahraničních investic.

Vědeckotechnické parky se obvykle nachází ve městech anebo v jejich bezprostřední blízkosti. Tuto skutečnost zobrazuje graf č. 3.

Graf č. 3: Lokalizace vědeckotechnických parků ve městech a jejich zázemí

Zdroj: IASP

Přestože inovační centra slouží zejména malým a středním firmám, jejich služeb využívají i velké firmy, které tak mají lepší přístup k novým inovacím a kvalifikovaným odborníkům.

2.4. Vědeckotechnické parky v ČR

Další text⁸ přináší přehled a stručnou charakteristiku vědeckotechnických parků v ČR. Jsou zde popsány všechny funkční parky, které nebyly zařazeny do přehledu podnikatelských inkubátorů⁹ (v souladu s výše uvedeným je tedy dbáno na odlišení těchto typů podpůrné inovační infrastruktury) uvedeného v následující podkapitole. Prostorové rozmístění vědeckotechnických parků zobrazuje kartogram umístěný za kapitolou o podnikatelských inkubátorech.

BIC Brno

Business Innovation Centre Brno zaměřuje svoji činnost převážně na poskytování odborných služeb do sítě inovačních firem tvořících tzv. virtuální inkubátor, v němž je registrováno 75 firem. Dále jsou poskytovány poradenské a marketingové služby, provozováno je vlastní výzkumné pracoviště a centrum pro transfer technologií.

⁸ Informace jsou zpracovány a upraveny na základě webových stránek jednotlivých VTP, stránek SVTP ČR (www.svtp.cz), Švejda a kol., 2006 a osobních konzultací v některých parcích.

⁹ Vědeckotechnické parky v Plzni (BIC Plzeň), Ostravě (BIC Ostrava), Zlíně (TIC Zlín) a Slavičíně.

Český technologický park Brno

Český technologický park je budován akciovou společností Technologický Park Brno jako společná investice Města Brna a britské nadnárodní firmy P&O. Společnost spolupracuje s Vysokým učením technickým v Brně, které je také akcionářem společnosti.

Český technologický park je zamýšlen jako rozvojový projekt s nízkou mírou zastavěnosti nabízející 190 000 m² smíšených prostor pro kanceláře, výzkum a lehký průmysl, společně s prostorami pro odpočinkové aktivity a služby. Město Brno, kde se projekt nachází, je strategicky lokalizováno ve středu Evropy. Nabízí výhody moderního podnikatelského prostředí na úrovni Evropského společenství a progresivní ekonomiky centrální a východní Evropy. Bezprostřední blízkost Vysokého učení technického umožňuje přilákat absolventy, kteří mohou pracovat na projektech s vedoucími světovými firmami. Park nabízí reprezentativní plochy pro výrobu, montáž, výzkum, technický vývoj a kanceláře k pronájmu nebo k prodeji.

Obrázek č. 1: Český technologický park Brno

Zdroj: autoři

V rámci dalšího rozvoje probíhá rozšíření stávajícího parku o další zóny. Zóna 1A pokrývá 5 ha plochy, rozdělené do zainvestovaných pozemků, které jsou strategicky přilehlé k hlavnímu vysokoškolskému komplexu. Zóna nabízí celkem 28 380m² plochy pro kanceláře, výzkum a lehkou výrobu. Zóna 1B pokrývá 5,5 ha a nabízí plochy pro výrobu a montáž s kancelářskými plochami. Již bylo postaveno 6 000m² ve dvou blocích a zóna nabízí dalších 16 200m² ploch v různých typech budov dle přání zákazníků.

CTTV-INOTEX, s.r.o. Dvůr Králové nad Labem

Centrum textilních technologií a vzdělávání je provozováno jako samostatná organizační jednotka firmy INOTEX, s.r.o. (nástupnická organizace po Výzkumném ústavu textilního zušlechťování). Jeho činnost je orientována na podporu a rozvoj proinovačních aktivit a odbornou spolupráci při vzdělávacích aktivitách v oboru textilního

zušlechťování. Svým charakterem a podmínkami, které vytváří pro malé a střední firmy, se jedná o technologický park se silnou vazbou na vzdělávací instituce (TU Liberec, Univerzita Pardubice, SPŠ Dvůr Králové nad Labem atd.).

Výběr firem a expertů působících v CTTV je podřízen úsilí o dosažení maximální možné šíře nabídky v oblasti technologických a výrobných inovací, včetně skloubení odborného vývojového a inovačního potenciálu se zázemím pilotních ověřovacích produkčních kapacit. Vzhledem k zapojení INOTEXu do Evropské asociace textilních výzkumných organizací je umožněn firmám přístup k nejnovějším poznatkům daného oboru.

Podnikatelské a inovační centrum Most

Podnikatelské a inovační centrum (PIC) je organizační jednotka Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí, a.s., zaměřená na podporu, poradenství a odbornou pomoc zejména malým a středním podnikatelským subjektům v rámci severozápadních Čech. Plní funkci regionální kontaktní organizace. Činnost PIC je zaměřena do oblastí zajišťování služeb v rozsahu činností podnikatelského a inovačního centra (vědeckotechnického parku), tj. provoz podnikatelského inkubátoru a služby inkubovaným firmám, podpora inovačního transferu technologií v regionálním rozsahu a podpora rozvoje podnikatelských lidských zdrojů, včetně zprostředkování spolufinancování. Dále nabízí služby v rozsahu činností výkonné agentury a regionálního asistenta sektorových operačních programů a strukturálních fondů EU, komplexní zajišťování služeb v rozsahu činností regionální kontaktní organizace pro MSP v regionu severozápadních Čech, informační služby v rámci prosazování hnědouhelného vývoje a výzkumu atd.

Podnikatelský a inovační park Havlíčkův Brod, s.r.o.

Podnikatelský a inovační park je provozován od roku 1999 v prostorách Výzkumného ústavu bramborářského. Pro potřebu firem působících v parku byly provedeny rekonstrukce prostor. Dále byly provedeny úpravy počítačové sítě, připojení na internet a nabídka dalších služeb od provozovatele parku. Firmy inovačního charakteru dostaly výhodnější podmínky při uzavírání smluv (např. nižší nájemné). V současnosti působí ve VTP přes 30 firem, z nichž přibližně jedna třetina je inovačního charakteru.

Podnikatelský a inovační park Agritec, s.r.o., Šumperk

V roce 1994 byl Výzkumný ústav technických plodin a luskovin privatizován a skončila jeho působnost jako státní instituce. Na základech a tradici dřívější organizace začala působit a vyvíjet činnost společnost AGRITEC, výzkum, šlechtění a služby s.r.o., která je privátní společností působící v oblasti agrobiologického výzkumu, šlechtění rostlin, poradenství a služeb.

Činnost společnosti lze rozdělit do těchto oblastí:

- výzkum genových zdrojů, pěstebních technologií a integrované ochrany luskovin, lnu a konopí;
- šlechtění a semenářství, výroba, úprava, skladování a uvádění osiv luskovin a technických plodin do oběhu;
- služby – testování a chemické analýzy anorganických a organických látek, obchodní služby;
- poradenství – aplikace výsledků výzkumu v zemědělské praxi, nákupu, zpracovatelském průmyslu, přednášková a expertní činnost.

Regionální inovační centrum Frýdek-Místek, s.r.o., Dobrá

Regionální inovační centrum Frýdek-Místek, s.r.o. (RIC F-M) je veřejně prospěšná instituce zaměřená na rozvoj podnikání, která zajišťuje malým a středním firmám působících zejména ve frýdecko-místeckém regionu komplexní spektrum služeb ve vysoké kvalitě a za výhodných podmínek. RIC F-M je členem Regionální hospodářské komory Ostrava, což umožňuje snadnější zajištění kontaktů s domácími, ale i zahraničními partnery.

Regionální inovační centrum Frýdek-Místek s.r.o. bylo založeno v roce 1991 v prostorách Výzkumného ústavu hutnictví železa Dobrá, a to jako vnitřní jednotka, od roku 1996 existuje RIC F-M jako samostatná společnost. Zakladatelem společnosti bylo VÚHŽ a.s., v roce 1996 se staly dalšími společníky město Frýdek-Místek a obec Dobrá a v roce 1998 Agentura pro regionální rozvoj, a.s., Ostrava.

Obrázek č. 2: Regionální inovační centrum Frýdek-Místek

Zdroj: www.vuhz.cz

Činnost centra představuje pestrou a širokou nabídku služeb pro podnikatele. Jedná se především o pronájem kancelářských, výrobních a skladovacích prostor, poskytování služeb souvisejících s pronájemem,

zajišťování ekonomických a technických služeb, spolupráci při řešení podnikatelských záměrů firem, odborné konzultace a poradenství, vzdělávání a zprostředkování všech forem podpory malého a středního podnikání.

Technologický park Chomutov, o.p.s.

Obecně prospěšná společnost Technologický park Chomutov byla založena Okresní hospodářskou komorou, Asociací mezinárodní spolupráce firem a společnostmi Fitness Company, EDOST a HS Project. Technologický park byl založen na konci roku 2002.

Technologický park zajišťuje poradenství začínajícím podnikatelům, jejich zasedání a možnost podpor, podporuje podnikatele přicházející do průmyslových zón - zakládání společností, vyhledávání vhodných objektů, projekty pro čerpání z fondů EU a ČR, zajišťuje přípravy projektů pro žádosti ze strukturálních fondů EU, Interregu III, CBC Phare, podporuje projekty měst a obcí - připravuje projekty k jejich podání, zajišťuje vzdělávací kurzy.

Technologický Park Řež, a.s.

S cílem podpořit rozvoj malých a středních firem inovačního zaměření a optimalizovat relevantní využití vybudovaného zázemí Ústavu jaderného výzkumu v Řeži (laboratoře, chemická kanalizace, speciální RA kanalizace, nepřetržitá ochrana, kontrola vstupu apod.) byl v roce 1999 schválen projekt na vybudování Technologického parku a v roce 2002 pak získána akreditace k jeho provozu.

VTP Řež poskytuje poradenství v oblastech: zakládání společností, tvorby obchodních plánů, patentové, technologické, certifikační, finanční, právní, marketingové poradenství, vedení účetnictví. Dále nabízí technické služby jako například: sleva na nájemném (až 50 %), dodávka energií a médií, připojení k telefonní síti atd. Prostory Technologického parku jsou vhodné pro výzkum a vývoj, kancelářskou činnost, skladové účely, chemické provozy, technologie, provozy, které potřebují využívat zdroje neutronového a gama záření, provozy vyžadující stálou ostrahu.

Třeboňské inovační centrum (TIC), Třeboň

Činnost vědeckotechnického parku, jehož zakladateli a provozovateli jsou společnosti ENVI, s.r.o. a ENKI o.p.s., byla zahájena v roce 2004 po ukončení první etapy výstavby. Hlavními partnery TIC jsou Jihočeská univerzita České Budějovice, Ústav fyzikální biologie, Ústav systémové biologie a ekologie AV ČR a ČVUT Praha, Fakulta strojní. V současnosti sídlí v areálu TIC 10 subjektů zaměřených na výzkum, vývoj a inovační podnikání, výměra areálu představuje plochu přes 1000 m². V letech 2005–7 probíhá druhá etapa realizace TIC, která by měla rozšířit využitelnou plochu o dalších více než 500 m².

Třeboňské inovační centrum zahrnuje centrum aplikovaného výzkumu a inovačního podnikání (včetně podnikatelského inkubátoru). Centrum aplikovaného výzkumu zajišťuje obecně prospěšná společnost ENKI. Podnikatelský inkubátor je nedílnou součástí aktivity TIC. Jeho smyslem je vznik nových aktivit, popř. nových firem, živností či podniků zaměřených přednostně na technologické inovace nebo na transfer technologií. Hlavní zaměření TIC: solární a jiné energetické programy, strojírenská ekotechnika, inovace a podnikání v oblasti jemné mechaniky a optiky, využívání kořenových čistíren, biotechnologie, ekotechnika v oblasti setrvalého hospodaření s látkami v krajině.

Vědecko-technologický park Ostrava, a.s.

Vědecko-technologický park byl vybudován na zelené louce v těsném sousedství areálu VŠB–TU Ostrava. Zakladateli společnosti Vědecko-technologický park Ostrava, a.s. jsou Statutární město Ostrava (obchodní podíl 59,1 %), Agentura pro regionální rozvoj Ostrava, a.s., VŠB–Technická univerzita Ostrava, Ostravská univerzita a Slezská univerzita Opava.

Posláním společnosti je tedy systematické vytváření podmínek pro iniciování, realizaci a rozvoj inovačního podnikání, transferu technologií mezi technologickým výzkumem a průmyslovou praxí a nových podnikatelských aktivit v oblasti výzkumu, vývoje, vznik nových vývojových a technologických center.

Obrázek č. 3: Vědecko-technologický park Ostrava

Zdroj: www.vtpo.cz

Hlavním cílem projektu je v kooperaci s univerzitami a vědeckovýzkumnými institucemi vybudovat v rámci regionu vrcholové pracoviště, sloužící ke koordinaci vědeckého a technologického výzkumu a transferu pokročilých technologií.

Současně pak využít vědeckotechnologický park jako prostředek komercializace výsledků vědeckého výzkumu na univerzitách. Kapacita pronajimatelné plochy je 8 000 m² - obsazeno 92 %, počet pracovních míst je přibližně 650.

Vědeckotechnologický park Dakol, s.r.o., Petrovice u Karviné

Vědeckotechnologický park DAKOL zahájil svoji činnost v květnu 2001. Hlavní prioritou parku je rozvoj malých a středních inovačních firem v regionu, zvýšení jejich konkurenceschopnosti, vzniku nových pracovních míst a v neposlední řadě i potenciální zvýšení exportu těchto firem.

VTP firmám umístěným v parku nabízí tyto služby:

- zvýhodněný pronájem prostor a zařízení po dobu 3 let (v prvním roce 0% z ceny pronajatých výrobních či kancelářských prostor);
- zvýhodněný pronájem technologického zařízení;
- stálou poradenskou asistenci špičkových odborníků;
- odborné konzultace odborníků ze Slezské univerzity.

Vědeckotechnický park UP v Olomouci, s.r.o.

Vědeckotechnický park Univerzity Palackého v Olomouci byl založen v roce 2000. Cílem VTP je podporovat zakládání a rozvoj malého a středního podnikání v Olomouckém kraji, vytvářet podmínky pro lokalizaci high-tech firem, podporovat vytváření nových kvalifikovaných pracovních míst a realizovat technologický transfer.

VTP UP v současné době poskytuje pro čtyři inovační firmy se zaměřením na biotechnologie, optoelektroniku a automatizaci. Součástí VTP UP je také Regionální kontaktní organizace pro střední Moravu. Část VTP UP je vyhrazena pro vědecké a vývojové aktivity a služby.

VTP UP poskytuje konzultační a poradenské služby, pomoc při startu nové firmy, poradenství v oblasti finančních zdrojů, transfer technologií, prostory pro podnikání a konferenční místnost s kapacitou 30–35 míst.

Vědeckotechnický park – Výzkumný a zkušební letecký ústav Praha, a.s.

Po útlumu leteckého průmyslu po roce 1989 VZLÚ podstatně omezil své letecké aktivity. K vytižení svých kapacit vybudoval VZLÚ postupně Vědeckotechnický park VZLÚ Praha, který byl poprvé akreditován v roce 1996.

Cílem VTP VZLÚ je vytvářet podmínky pro založení a rozvoj inovačních firem, poskytovat inovačním firmám komplexní služby včetně poradenství, podporovat rozvoj malého a středního podnikání

technologických firem, zajišťovat transfer technologií, podporovat vytváření nových kvalifikovaných míst.

VTP Inovační technologické centrum – Výzkumný ústav kovů, a.s., Panenské Břežany

Vědeckotechnický park byl založen v roce 1993 podnikem Inovační technologické centrum - VÚK, s.p. (dnes a.s.) v areálu tohoto podniku v Panenských Břežanech. VTP vznikl jako jeden z prvních technologických parků v ČR. V areálu VTP je 12 460 m² využitelné provozní plochy, členy VTP je využívána provozní plocha o velikosti 9 711 m² a zbylá část je využívána ostatními firmami formou pronájmu. Ze současných provozních ploch v užívání je možné vyčlenit cca 1 200 m² pro nové podnikatelské subjekty.

VTP je jediným pracovištěm v ČR, jež se zabývá výzkumem a vývojem výrobků z neželezných kovů a slitin na komerčním základě. V areálu VTP podniká 10 inovačních firem formou smluvního pronájmu výrobních prostor a zařízení a s využitím doplňkových služeb a infrastruktury. Převážná část inovačních firem podniká v oblastech souvisejících s výzkumem, vývojem a výrobou materiálů na bázi neželezných kovů.

Technologický park při VÚTS Liberec, a.s.

TP byl vybudován rekonstrukcí stávajících prostor Výzkumný ústav textilních strojů Liberec, a.s. a stane se zázemím pro vybrané a podporované firmy. Plocha TP je 600 m² kvalitních kancelářských a provozních prostor, které jsou dispozičně určeny pro 6–10 firem. Firmy ve VT mohou využít celé řady služeb (základních, technických, obchodně-ekonomických) koncentrovaných a nabízených v rámci jedné budovy a zprostředkování služeb specializovaných pracovišť Technické univerzity Liberec.

3. PODNIKATELSKÉ INKUBÁTORY

3.1. Definice a význam podnikatelských inkubátorů

V České republice je termín podnikatelský inkubátor oficiálně vymezen v programu Prosperita.¹⁰ Tento program definuje podnikatelský inkubátor jako „prostředí převážně pro začínající inovativní firmy, které požívají za předem stanovených podmínek zvýhodněného nájemného a služeb poskytovaných provozovatelem inkubátoru, a které jsou schopny uplatnit svůj produkt v rozumném časovém horizontu na trhu“.¹¹

Evropská komise definuje inkubátor jako omezený prostor, kde jsou koncentrovány nově založené firmy. Jeho cílem je zvýšit šance jejich růstu a míry přežití prostřednictvím poskytnutí prostor s běžným vybavením (fax, výpočetní technika apod.) a rovněž prostřednictvím manažerské pomoci a „zázemních“ služeb. Hlavní důraz je kladen na lokální rozvoj a tvorbu nových pracovních míst. Technologická orientace je často okrajovou záležitostí.¹²

Americká Národní asociace inkubace firem (National Business Incubation Association) klade větší důraz na pojem „inkubace firem“¹³ než přímo na „podnikatelský inkubátor“. Inkubace dle ní je procesem podpory podnikatelů, který urychluje úspěšný rozvoj začínajících a nezkušených společností prostřednictvím řady cílených zdrojů a služeb.

Shrme-li výše uvedené, podnikatelský inkubátor je zařízení (budova) určené začínajícím firmám, které jim má pomoci v počáteční fázi rozvoje podniku. Jsou to prostory, kde jsou vytvořeny výhodné podmínky pro začínající podnikatele. Těmito podmínkami jsou například zvýhodněný nájem, sdílení infrastruktury, bezplatné služby a další služby za zvýhodněné ceny. Jednou ze základních služeb inkubátoru by mělo být poskytování poradenství (ekonomické, obchodní, technické apod.).

Základní členění inkubátorů je na tzv. tradiční a „new economy“ inkubátory. Základním cílem tradičních inkubátorů je povzbuzování ekonomického rozvoje podporou podnikání, inovací, zaměstnanosti a růstu. Tyto inkubátory bývají spolufinancovány veřejným sektorem. Naproti tomu new economy inkubátory jsou zakládány společnostmi

¹⁰ Součást Operačního programu Podnikání a inovace 2007–2013, z níž je podporován zejména vznik a rozvoj podnikatelských inkubátorů a vědeckotechnických parků.

¹¹ Text programu Prosperita 2007–2013 (dostupný na www.czechinvest.org).

¹² Economic Commission for Europe: Best Practice in Business Incubation. United Nations, New York and Ženeva, 2001, str. 8, přeloženo.

¹³ Business incubation.

rizikového kapitálu nebo poradenskými firmami (tzn. soukromými ziskovými subjekty), jsou často virtuální (tedy tzv. beze zdí) a jejich základním cílem je zisk.

Na základě situace v České republice byly identifikovány čtyři typy podnikatelských inkubátorů. Toto členění bylo vytvořeno zejména na základě klientského hlediska, tedy kdo je klientem jakého typu inkubátoru. V ČR prozatím neexistují inkubátory založené na ziskovém principu, a tudíž všechny níže uvedené kategorie inkubátorů můžeme společně zařadit mezi tradiční inkubátory. Dle klientského hlediska jsou tedy inkubátory členěny na klasické podnikatelské inkubátory, technologické inkubátory, vědecké inkubátory a specializované inkubátory. **Klasické podnikatelské inkubátory** se zaměřují na všechny typy firem. Nezaměřují se tedy primárně na inovačně orientované firmy, ale jsou určeny pro všechny obory podnikání (včetně tzv. face to face služeb, jako je např. kadeřnictví). Tyto inkubátory působí zejména v menších obcích¹⁴ a jejich hlavním úkolem je podpora místního rozvoje, zejména vytvoření nových pracovních míst. **Technologické inkubátory** jsou inkubátory, které se zaměřují na inovačně orientované firmy. Tyto inkubátory nemusí mít slovo „technologický“ přímo ve svém názvu. Podmínkou vstupu firmy do inkubátoru tedy je, aby firma vyvíjela nebo poskytovala nový nebo zlepšený produkt nebo službu. Technologické inkubátory fungují zejména ve větších městech a ve městech, kde působí nějaká univerzita.¹⁵ **Vědecké inkubátory** mohou být také nazývány jako univerzitní inkubátory a jejich hlavním znakem je, že jsou přidruženy k univerzitě. Jsou tedy univerzitou založeny a jsou určeny pouze firmám, které jsou s danou univerzitou určitým způsobem spojeny. Může se jednat například o firmy založené studenty, absolventy nebo zaměstnanci univerzity anebo firmy, které komercializují produkt vyvinutý na dané univerzitě.¹⁶ Jejich hlavním úkolem je tedy transfer technologií z univerzity. Tyto inkubátory mají řadu společných znaků s technologickými inkubátory. **Specializované inkubátory** jsou inkubátory, které svou pomoc nabízejí pouze firmám z určitého oboru. V ČR jsou nejnovějším typem inkubátorů, a proto jich je opravdu poskrovnu. Spíše jsou teprve v přípravě anebo byly založeny nedávno.¹⁷

¹⁴ Např. síť inkubátorů na Třebíčsku.

¹⁵ Např. Technologický inkubátor VUT v Brně, spravovaný Jihomoravským inovačním centrem anebo plzeňský podnikatelský inkubátor, spravovaný společností BIC Plzeň, s.r.o.

¹⁶ Např. inkubátor ČVUT anebo podnikatelský inkubátor CPIT, založený VŠB-TU v Ostravě.

¹⁷ Zde lze uvést např. připravovaný inkubátor INBIT v Brně (biotechnologické firmy) anebo Podnikatelský inkubátor Brno-Jih, spravovaný VÚSH (firmy z oblasti stavebnictví).

Jedním ze základních cílů inkubátorů je tvorba nových pracovních míst (a tím zvyšování zaměstnanosti) a podpora regionálního (lokálního) rozvoje. V Evropě je přibližně 900 inkubátorů a největší počet z nich se nachází ve velkých zemích. Evropské inkubátory vytvoří přibližně 30 000 hrubých pracovních míst ročně. Pokud se zahrnou i nepřímé efekty, vytváří 40 000 čistých pracovních míst ročně.¹⁸ Počet pracovních míst vytvořených jedním inkubátorem se může lišit v závislosti na typu inkubovaných společností, na počtu firem, které v inkubátoru mohou být umístěny na dostupném prostoru. Náklady na jedno vytvořené pracovní místo se pohybují okolo 4 400 euro,¹⁹ avšak velmi záleží na konkrétní zemi a typu inkubátoru. Posláním inkubátoru v regionech s nižší nezaměstnaností je spíše zvyšování bohatství regionu.

Podnikatelské inkubátory nabízejí podnikatelům podporu formou tzv. one-stop-shop a prostřednictvím sdílení různých zařízení snižují jejich režijní náklady. Inkubátory rovněž zvyšují míru přežití firem a zvyšují růstové možnosti začínajících (start-ups) a malých firem v rané fázi jejich vývoje. Inkubátory také umožňují rozvinout nápady podnikatelů do komerční podoby. Dalším úkolem inkubátorů je přispívat ke zvyšování konkurenceschopnosti a pomoc při tvorbě spin-off firem.

V Evropě začaly inkubátory vznikat na přelomu 70. a 80. let, kdy bylo jejich prakticky jediným cílem snižovat nezaměstnanost. V pozdější době se inkubátory začaly více využívat i jako nástroj pro podporu inovací a technologického transferu. Inkubátory tedy často slouží jako katalyzátor pro komercializaci technologií a výsledků výzkumu.

Zejména technologické inkubátory hrají důležitou roli v regionální technologické nebo inovační strategii. Inkubátory by neměly fungovat jako jednotlivá opatření, ale měly by být integrovány do sítě stakeholderů, organizací a jiných opatření tak, aby jako celek všichni přispívali k podpoře inovací, konkurenceschopnosti, technologickému transferu a příp. i jiným cílům. Inkubátory mohou hrát také významnou úlohu při rozvoji klastrů. Navíc tzv. zasíťované inkubátory (networked) mohou začínajícím firmám poskytovat i důležité kontakty a přístup k potenciálním partnerům.

Inkubátory rovněž napomáhají v komunikaci mezi firmami umístěnými v inkubátoru, které tak mohou konzultovat svoje podobné problémy a poskytovat si navzájem rady. Sortiment různých firem v inkubátoru se navíc může často doplňovat, např. jedna firma může vyrábět hardware a druhá k tomu HW může vyvíjet software. Členství v inkubátoru tedy firmám přináší i synergické efekty.

¹⁸ Centre for Strategy & Evaluation Services: Benchmarking of Business Incubators, 2002.

¹⁹ Centre for Strategy & Evaluation Services: Benchmarking of Business Incubators, 2002.

3.2. Způsob fungování podnikatelských inkubátorů

Podnikatelský inkubátor by měl být součástí širšího strategického rámce, měl by být součástí dalších organizací a měl by být jen jednou součástí nabízených podpor podnikání. Inkubátory jsou velmi často zakládány ve spolupráci veřejného a soukromého sektoru. Nejčastěji jsou podporovány lokálními autoritami (obce a kraje), univerzitami, někdy také firmami a finančními institucemi. Podpora inkubátorů ze strany veřejného sektoru je důležitá zejména v době jeho zakládání, a zejména v Evropě hraje veřejný sektor důležitou roli při financování investičních (ale i provozních) nákladů. Prostředky na výstavbu podnikatelských inkubátorů lze získat i ze strukturálních fondů. Důležité jsou ovšem také provozní náklady na fungování inkubátorů, neboť vybrané nájemné obvykle nepokrývá veškeré náklady. V současné době cca tři čtvrtiny evropských inkubátorů fungují na neziskové bázi.

Evropské inkubátory obvykle mají cca 5800 m² nájemní plochy a je v nich umístěno cca 18 firem.²⁰ V České republice jsou inkubátory obvykle menší, což má negativní vliv na úspory z rozsahu, ale na druhou stranu je nutno říci, že velkou kapacitu inkubátorů se českým inkubátorům nemusí podařit naplnit (nebo alespoň ne skutečně kvalitními podnikatelskými záměry). Kromě rozlohy inkubátoru patří ke sledovaným ukazatelům také míra naplněnosti inkubátoru. Za optimum je považována zaplněnost okolo 85 %.

Každá firma usilující o vstup do inkubátoru musí splnit určená vstupní kritéria. Tato kritéria vycházejí z cíle inkubátoru a z profilu potenciálního zákazníka inkubátoru. Samotný rozhodovací proces nemusí zahrnovat velké množství lidí, ale měl by být jasný, průhledný a rychlý. Základem pro rozhodování o přijetí je vždy podnikatelský záměr firmy a schopnost firmy obstát na trhu. Současně bývá také hodnoceno personální obsazení. Pokud se jedná o technologický nebo oborový inkubátor, zkoumá se rovněž technická stránka podnikatelského záměru. Rozhodujícím kritériem také někdy může být počet (plánovaných) vytvořených pracovních míst nebo doba podnikání.

Členství firmy v inkubátoru je časově omezené. Smyslem je, aby se firma během této inkubační doby připravila na vstup do plně tržního prostředí. Inkubační doba je obvykle 3 roky, ale u některých specifických odvětví (např. biotechnologie), kde vývoj produktu i uchycení na trhu trvá déle, je inkubační doba delší (5–8 let). Některé firmy naopak v důsledku své vysoké expanze a zvýšených nároků na prostor opouštějí inkubátor dříve a hledají si vlastní prostory.

²⁰ Centre for Strategy & Evaluation Services: Benchmarking of Business Incubators, 2002.

3.3. Hodnocení podnikatelských inkubátorů

Na hodnocení podnikatelských inkubátorů se můžeme dívat z několika úhlů. V první řadě rozlišujeme, zda se hodnotí krátkodobé nebo dlouhodobé dopady existence a činnosti inkubátoru. Vyšší vypovídací schopnost má samozřejmě hodnocení dlouhodobých dopadů, nikoliv jen krátkodobých efektů. Avšak dlouhodobé hodnocení je náročnější (po stránce časové, metodické i finanční), často nejsou dostupná potřebná data a v mnoha zemích (včetně České republiky) je problémem i to, že inkubátory jsou relativně novým fenoménem a tudíž nemají historii, kterou by bylo možné hodnotit.

V druhé řadě rozlišujeme, od koho jsou zjišťovány údaje o inkubátorech (subjekt hodnocení). Může to být buď od managementu anebo zaměstnanců inkubátoru (příp. i zřizovatelů inkubátoru) anebo to může být od majitelů (nebo pracovníků) inkubovaných firem. Zde záleží na tom, na jaký typ informací se hodnocení zaměřuje. Pokud se např. hodnotí nákladová efektivnost, je vhodnější ptát se manažerů inkubátorů. Pokud se hodnotí prospěšnost inkubátoru pro firmy, je vhodnější se tázat přímo inkubovaných firem. Optimální ale je, pokud jsou v hodnocení zahrnuty informace a názory obou stran.

Za třetí, hodnocení inkubátorů je možné rozlišovat podle toho, jakým způsobem se získávají informace. Zde je možné využívat metody jako v jakémkoliv jiném šetření, např. dotazník, rozhovor, strukturovaný rozhovor, telefonický rozhovor, analýzu finančních výkazů firem, apod.

Opomenout nemůžeme ani to, komu má hodnocení sloužit, a tím pádem také, jak velký vzorek se sleduje. Management inkubátoru si může provádět vlastní hodnocení svého inkubátoru. Jedná se tedy o interní hodnocení. Výsledky hodnocení mohou být důležité i pro zřizovatele inkubátoru, který na jeho činnost přispívá. V tomto relativně jednoduchém hodnocení obvykle nebývá problém se získáním dat. Nevýhodou je nemožnost srovnání s ostatními inkubátory. Naopak pokud má hodnocení sloužit externím subjektům, hodnotí se větší skupina inkubátorů (externí hodnocení). Touto skupinou mohou být například inkubátory v určitém teritoriu anebo inkubátory s podobným zaměřením (kupř. technologické inkubátory). V tomto případě bývá obtížnější získat ochotu zainteresovaných skupin poskytnout data. Potřebná data někdy mohou být nezjistitelná i z toho důvodu, že prostě nejsou sledovaná a dohledatelná. Hodnocení inkubátoru (ať už interní či externí) by mělo sloužit zejména managementu inkubátoru, který by měl výsledky hodnocení promítnout do své další činnosti a příp. využít jinde osvědčené praktiky.

V roce 2002 hodnotila Evropská komise inkubátory v EU pomocí benchmarkingu. V modelu jsou definovány tzv. klíčové otázky, které

slouží k vytvoření benchmarkingových ukazatelů. Tyto otázky (resp. kritéria) se člení do pěti skupin:²¹

- efektivnost – toto kritérium hodnotí vztah mezi finančními vstupy a výstupy inkubátorů, sleduje tedy hodnotu získanou za vložené prostředky;
- účinnost – kritérium účinnosti sleduje, do jaké míry byly naplněny cíle inkubátoru;
- relevance²² – kritérium relevance zkoumá, zda cíle a výstupy inkubátoru odpovídají cílům širší politiky;
- užitečnost – toto kritérium sleduje, zda služby poskytované inkubátorem odpovídají potřebám místních podniků;
- udržitelnost – poslední kritérium hodnotí udržitelnost a délku trvání dosažených výstupů inkubátorů.

3.4. Podnikatelské inkubátory v České republice

V České republice začaly první inkubátory vznikat na počátku 90. let a v současné době jich existuje zhruba 20. Dalších minimálně 10 jich je v přípravě a budou otevřeny během relativně krátké doby. I díky podpoře ze strukturálních fondů (především program Prosperita) jejich počet narůstá, a to zejména od roku 2004. Inkubátory mohou být zakládány jednotlivými městy, kraji, univerzitami, neziskovými nebo zájmovými organizacemi a soukromými osobami. Podnikatelský inkubátor bývá často součástí vědeckotechnického parku. Velké množství různých zakladatelů je jedním z důvodů toho, že v ČR neexistuje přesný (oficiální) seznam existujících inkubátorů nebo asociace, která by inkubátory sdružovala. Počet inkubátorů tak lze pouze odhadovat. Rovněž se lze domnívat, že některé inkubátory nesplňují podmínky kladené na skutečné inkubátory, a tak jsou ve skutečnosti pouze nemovitostmi určenými podnikatelům. Další text seznamuje s některými podnikatelskými inkubátory v ČR. Tento seznam inkubátorů byl vytvořen zejména ze seznamu inkubátorů podpořených z programu Prosperita, z databáze Společnosti vědeckotechnických parků a z dalších zdrojů.

Technologický inkubátor VUT

Technologický inkubátor VUT byl otevřen v září 2003 a jeho správcem je Jihomoravské inovační centrum. Jihomoravské inovační centrum je zájmové sdružení právnických osob (z.s.p.o.), jehož posláním je podporovat vznik a rozvoj inovačních firem v Jihomoravském kraji. Bylo založeno v roce 2003 na základě Regionální inovační strategie a mezi jeho zakladatele patří Krajský úřad Jihomoravského kraje, Magistrát města Brna, Masarykova univerzita a Vysoké učení

²¹ Tato kritéria odpovídají kritériím používaným Evropskou komisí při hodnocení veřejných výdajových programů.

²² Kritérium relevance v tomto benchmarkingu uplatněno nebylo.

technické. Později se k nim přidala i Mendelova zemědělská a lesnická univerzita a Veterinární a farmaceutická univerzita. Inkubátor sídlí v dvoupatrové budově, která patří Vysokému učení technickému. Celková plocha dvoupodlažní budovy je 1 200 m², z toho k pronájmu je 641 m². Zbytek tvoří prostory JIC, zasedací místnost, technické a sociální zázemí. Míra naplněnosti je v současné době asi 91 %.

Obrázek č. 4: Technologický inkubátor VUT v Brně

Zdroj: www.jic.cz

Prakticky již od otevření inkubátoru bylo zřejmé, že prostory nebudou postačovat. Poptávka firem po službách inkubátoru je mnohem vyšší, než kolik inkubátor může nabídnout. Dochází tedy k poměrně vysoké selekci firem žádajících o vstup. Inkubátor je otevřen firmám ze všech oborů, ale podmínkou je, aby firma byla inovační. Podnikatel usilující o vstup do inkubátoru musí vyplnit žádost o přijetí do inkubátoru (slouží k prvotnímu výběru uchazečů), dále musí vypracovat podnikatelský plán (při jeho tvorbě může podnikatel požádat JIC o pomoc), musí doložit, že má určité vlastní prostředky a je tak schopen se podílet na financování svého podnikatelského záměru. V neposlední řadě musí uchazeč prokázat i kvalitu managementu své firmy. O vstupu firmy do inkubátoru rozhoduje zejména Ekonomická rada JIC, která posuzuje ekonomickou a manažerskou stránku projektu, a Průmyslová rada JIC, která hodnotí technickou stránku a inovativnost.

V současné době je v inkubátoru asi 27 firem, přičemž některé velmi úspěšné firmy již inkubátor opustily po třech letech inkubace. Firmy v inkubátoru zaměstnávají celkem 93 lidí (v minulosti to bylo až 118), vlastní 22 patentů (dříve až 52), 24 užitečných vzorů, 10 průmyslových vzorů a 11 ochranných známek. Samotné Jihomoravské inovační centrum zaměstnává 18 pracovníků, většinu (13) vysokoškolsky vzdělaných. Každá firma umístěná v inkubátoru má svého konzultanta – zaměstnance JIC. Tento konzultant má na starosti cca 2–3 firmy, se kterými pravidelně řeší jejich problémy. Kromě prostor a poradenství JIC poskytuje firmám různá školení, mikropůjčky a pomoc s ochranou duševního vlastnictví (Patentový a licenční fond – půjčky pro firmy). Firmy také podléhají pravidelnému hodnocení jejich výkonnosti a úspěšnosti. Technologický inkubátor je jedním z velmi mála inkubátorů u nás, který pravidelně hodnotí pokrok v rozvoji firem i kvalitu svých služeb.

Podnikatelský inkubátor Brno-Jih

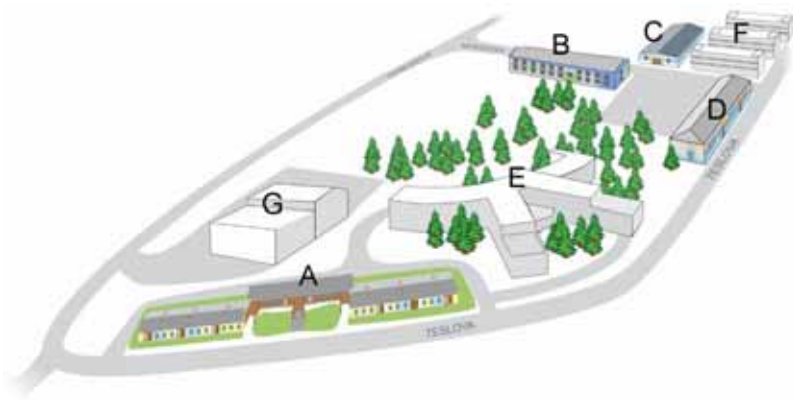
Provozovatelem tohoto inkubátoru, jenž byl otevřen v červnu 2007, je VÚSH, a. s. (Výzkumný ústav stavebních hmot). Prozatím v něm nejsou umístěny žádné firmy. V budoucnu by v inkubátoru mohlo být umístěno až 15 firem na ploše 455 m² a bude se jednat zejména o inovační firmy s vazbou na stavebnictví a nové technologie. Prostory budou přednostně poskytovány absolventům technických vysokých škol. Na inkubátor by v další etapě mělo navázat školící středisko a centrum pro transfer technologií, čímž bude vytvořen Vědeckotechnický park Brno-Jih.

Podnikatelský inkubátor a vědeckotechnický park BIC Plzeň

Provozovatelem podnikatelského inkubátoru a VTP v Plzni je BIC Plzeň, s. r. o., které je ve vlastnictví Statutárního města Plzeň a Plzeňského kraje. Provoz inkubátoru a vědeckotechnického parku byl zahájen v roce 1992 a od roku 1993 je BIC Plzeň členem sítě evropských podnikatelských a inovačních center (EBN – European Business and Innovation Centres Network). Inkubátor a vědeckotechnický park se rozkládají na ploše 2 500 m², v těsném sousedství industriálního parku Borská pole a v blízkosti Západočeské univerzity. V první fázi na počátku 90. let byly zprovozněny 3 kancelářské budovy (budovy A, B, C na obrázku č. 5), ale později vznikla potřeba i jiných než kancelářských budov. V další fázi tedy vznikla přízemní budova se čtyřmi sekcemi (budova D), z nichž každá má 150 m², které jsou tvořeny kancelářskými i poloprovozními prostory. Nejsou zde striktně odděleny prostory pro VTP a pro inkubátor. Inkubované firmy mají pouze výhodnější nájemné. Během podzimu 2006 došlo k rekonstrukci budovy B, která je také prostorem pro inkubační firmy. Nabízí přes 400 m². Budova C v budoucnu také projde rekonstrukcí a nabízí 500 m². Firmy v inkubátoru zaměstnávají od 0 do 18 zaměstnanců. Jedenkrát ročně dochází k hodnocení firem prostřednictvím jednoduchého dotazníku (zkoumá se pouze počet zaměstnanců a obrát firmy).

V areálu bylo již 50–60 firem, které vytvořily cca 250 vysoce kvalifikovaných pracovních míst. Podnikatelskému inkubátoru a VTP se věnují 2 ze 13 zaměstnanců BIC Plzeň. BIC Plzeň nezávisle na provoz inkubátoru a VTP žádné přímé dotace od města nebo kraje, avšak získalo od nich již několik zakázek. Budovy s označením E a F na obrázku představují právě budovaný Vědeckotechnický park, o němž je pojednáno v části o připravovaných podnikatelských inkubátorech.

Obrázek č. 5: VTP a podnikatelský inkubátor v Plzni

Zdroj: www.bic.cz, upraveno

Biotechnologický inkubátor v Nových Hradech

Biotechnologický inkubátor působí v rámci Centra biologických technologií v Nových Hradech. Toto Centrum je součástí Akademického a univerzitního centra Nové Hradky a na jeho vybudování přispěli Státní fond životního prostředí ČR, Jihočeská univerzita, Jihočeský kraj a Evropská unie. Inkubátor je určen pro začínající firmy z oblasti biotechnologií a těmto firmám nejsou k dispozici jen kancelářské prostory, ale také laboratoře.

Podnikatelský inkubátor a vědeckotechnický park BIC Ostrava

Podnikatelský inkubátor v Ostravě provozuje BIC Ostrava, s.r.o., která je od roku 1997 členem EBN. Společníky BIC Ostrava, s.r.o., je několik soukromých firem²³ (např. VÍTKOVICE, a.s., v jejichž prostorách inkubátor sídlí). Inkubátor byl otevřen v roce 1993 a do roku 2006 byl umístěn v čtyřposchodové budově o celkové rozloze cca 4 300 m². V letech 2005–2006 došlo za podpory z programu Prosperita k rekonstrukci sousední budovy. V současné době je k dispozici 9 600 m² prostor k podnikání, z toho 3 080 m² kancelářských ploch, 5 200 m² prostor vhodných pro výrobní činnost firem, 1 200 m² skladovacích ploch a 120 m² ve dvou místnostech pro jednání a semináře firem. Prostory nejsou striktně rozlišeny pro účely VTP a pro účely inkubátoru. Míra naplněnosti je asi 90 %. V celém areálu se nyní nachází 35 firem, z toho 15 firem inkubovaných a 20 firem ve VTP, které dohromady zaměstnávají 160 pracovníků. Jedná se zejména o konstrukční firmy. Součástí areálu je i Vývojové centrum průmyslových aplikací.

²³ Společníci VÍTKOVICE, a.s.; Institut Rozvoje Podnikání, s.r.o.; TT - CONTACT, s.r.o.; PENSTEMON TRADING LIMITED; STAVUS, a.s.

Podnikatelský inkubátor STEEL IT v Třinci

Podnikatelský inkubátor STEEL IT v Třinci byl otevřen na jaře 2007 a měl by sloužit zejména začínajícím firmám z oblasti informačních a komunikačních technologií v Těšínském Slezsku. Inkubátor se nachází ve zrekonstruovaném 6. podlaží hotelu STEEL, kde bylo na ploše 975 m² vybudováno 20 inkubačních jednotek a očekává se, že během 5 let zde bude vytvořeno 30 vysoce kvalifikovaných pracovních míst. Hlavními partnery projektu jsou Institut EuroSchola a Hospodářská rozvojová agentura HRAT. Náklady projektu činí asi 23,5 mil. Kč a byly hrazeny z dotace z programu Prosperita (75 % nákladů) a dále z prostředků Moravskoslezského kraje, Města Třinec a Města Český Těšín.

Podnikatelský inkubátor a vědeckotechnický park ve Zlíně

Provozovatelem technologického inkubátoru ve Zlíně je Technologické inovační centrum, s. r. o. Společnost byla založena Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně a Zlínským krajem. Provoz podnikatelského inkubátoru byl zahájen v roce 2005 a koncem roku 2006 se inkubátor přestěhoval do zrekonstruované budovy č. 23 v areálu Svit, jež je ve vlastnictví Statutárního města Zlín. V této budově bylo vybudováno tzv. Podnikatelské inovační centrum, což je projekt, jehož smyslem je na jednom místě poskytovat různé podpůrné služby (na jednom místě je tedy inkubátor, VTP a další podpůrné a poradenské organizace). Budova má 4 podlaží s celkovou plochou 5 500 m². Tato plocha zahrnuje recepci, technické zázemí, prostory pro VTP (1. podlaží), VTP a podnikatelský inkubátor (2. podlaží), kanceláře Technologického inovačního centra a dalších institucí na podporu podnikání, např. CzechInvestu (3. podlaží) a zasedací místnosti (4. podlaží).

Obrázek č. 6: Podnikatelské a inovační centrum ve Zlíně

Zdroj: autoři

Vědecký inkubátor ČVUT

Vědecký inkubátor ČVUT byl otevřen v lednu 2006 a je provozován Technologickým a inovačním centrem ČVUT. Toto centrum bylo založeno již v roce 1991 a až do roku 2006 využívalo prostory v Praze

– Motole, které před rokem 1990 sloužily jako vojenský výcvikový prostor ČVUT a Univerzity Karlovy. Vědecký inkubátor v Praze – Dejvicích (v kampusu ČVUT) byl v lednu 2006 otevřen za spolupráce ČVUT a švédské firmy IKANO,²⁴ která inkubátor podpořila finančně i svým know-how. Vědecký inkubátor je jedním ze tří oddělení Technologického a inovačního centra ČVUT (dalšími dvěma odděleními jsou Transfer technologií a Inovace a Patentové středisko). TIC ČVUT je členem evropské sítě podnikatelských center (EBN). Vědecký inkubátor ČVUT je jediným inkubátorem v ČR, jehož provoz je plně hrazen ze soukromých zdrojů. Inkubátor podporuje začínající technologické firmy, které mají vazbu na ČVUT nebo na jiné výzkumné pracoviště. Firma může v inkubátoru setrvat 2, maximálně 3 roky. Tomu odpovídá i nájemné, které v prvním půl roce činí pouze 1 Kč/m²/měsíc (+ poplatky za energie a vybavení kanceláře), na přelomu druhého a třetího roku však již nájemné plně odpovídá tržním sazbám. K dispozici je pronájem 18 kanceláří o velikosti 13–25 m², které jsou vybaveny nábytkem, telefony, připojení k vysokorychlostnímu internetu atd. Celková plocha inkubátoru je 680 m² a z toho je pronajímatelných asi 280 m². Kromě nájemních služeb nabízí inkubátor i poradenské a vzdělávací služby, pronájem reprezentačních prostor, „out of wall“ služby (tzv. měkká podpora pro neinkubované firmy) a zprostředkovatelské služby (kontakty v rámci mezinárodních vědeckých a podnikatelských sítí). Firmy v inkubátoru zaměstnávají více než 25 pracovníků na plný úvazek. O chod inkubátoru se starají dva zaměstnanci TIC ČVUT.

Podnikatelský inkubátor v Olomouci

Podnikatelský inkubátor v Olomouci byl otevřen teprve v srpnu 2007, a proto je obtížné jej jakýmkoliv způsobem hodnotit. Inkubátor je součástí Vědeckotechnického parku Univerzity Palackého v Olomouci. Budova Podnikatelského inkubátoru VTP UP a má celkem 1600 m², z toho k pronájmu je 1100 m². Inkubátor nabízí k pronájmu 19 kanceláří a 2 místnosti k malé výrobě. Velikost kanceláře je 36 m², velikost výrobních prostor 208 m². Původně bylo zamýšleno, že kanceláře budou flexibilní a že bude snadné měnit jejich dispozici pomocí posunování sádkartonových příček, které jsou mezi jednotlivými místnostmi. Později se však ukázalo, že změna místností by byla technicky obtížnější, a proto tato možnost pravděpodobně nebude využívána. Budova podnikatelského inkubátoru je ve vlastnictví města a byla postavena z dotací programu Phare. Z programu Prosperita získal inkubátor dotaci na dovybavení budovy a provoz inkubátoru. Nájemné je odvozeno z tržní ceny, která činí 2000 Kč/m² za rok. Začínajícím inovačním firmám je poskytována sleva 50 %, firmy tedy platí 1000 Kč/m² za rok. Podle podmínek programu Prosperita by ve druhém roce měli mít nájemci nárok na

²⁴ Tato firma provozuje Technologický park a podnikatelský inkubátor IDEON u univerzity v Lundu v jižním Švédsku.

slevu 40 % a ve třetím roce 30 %. Nájemní smlouva je sjednána na 1 rok s možností prodloužení maximálně na 3 roky. Inkubátor se specializuje na podporu začínajících firem v oblasti biotechnologií, nanotechnologií nebo softwarových firem. O přijetí do inkubátoru rozhoduje Rada projektu, která je složena z konzultantů VTP, zástupců Univerzity Palackého, Města Olomouc a Krajského úřadu pro Olomoucký kraj. Inkubátor proklamuje, že má zájem v budoucnu poskytovat inkubovaným firmám odborné poradenství a připravovat pro ně i vzdělávací programy, ale zatím – vzhledem k velmi krátké historii – nelze k těmto aktivitám říci něco konkrétního.

Podnikatelský inkubátor ve Vsetíně

Podnikatelský inkubátor Vsetín byl otevřen v červenci 2007 a je umístěn v rekonstruovaném objektu Maštaliska. Rekonstrukce historických budov stála asi 108 mil. Kč, z čehož téměř 78 milionů Kč tvořila dotace z programu Prosperita. Inkubátor nabízí 1230 m² kancelářských prostor, zasedací místnost, počítačovou učebnu, konferenční sál a v budoucnu by zde také mělo být centrum transferu technologií. Kromě dotovaného nájemného nabízí inkubátor i dotované poradenské a servisní (provozní) služby. Provozovatelem inkubátoru je Agentura pro ekonomický rozvoj Vsetínska, o.p.s.

Podnikatelský inkubátor a VTP ve Slavičíně

Podnikatelský inkubátor ve Slavičíně (Zlínský kraj) byl otevřen v září 2007 v areálu bývalých Vlárských strojírny a jeho provozovatelem je Regionální centrum kooperace, a.s. (společný projekt Města Slavičín a společnosti INTEC, s.r.o.). Celková plocha inkubátoru je asi 1000 m², z čehož dvě třetiny jsou pronajímány firmám a jedna třetina slouží jako zasedací místnosti a prostory pro Regionální centrum kooperace. Firmám bude poskytováno dotované nájemné a obvyklé poradenské služby. Prostory Podnikatelského centra by měly sloužit také jako vědeckotechnický park a centrum pro transfer technologií.

Podnikatelský inkubátor v Kroměříži

Inkubátor v Kroměříži provozuje společnost Podnikatelský inkubátor Kroměříž, s.r.o. (PINK Kroměříž), která vznikla koncem roku 1991. Od roku 1992 provozuje podnikatelský inkubátor v Havlíčkově ulici. Inkubátor se rozkládá na ploše 1000 m², z čehož je dlouhodobě obsazených 90–95 %.

Podnikatelský inkubátor v Přerově

Přerovský podnikatelský inkubátor je provozován společností PPI, z.s.p.o., a mezi jeho hlavní partnery patří Vysoká škola logistiky, o.p.s., Prosperita, o.p.s., a Město Přerov. Pro účely tohoto projektu byla zakoupena a rekonstruována budova bývalých městských lázní Černá. Inkubátor se rozkládá ve třech nadzemních podlažích o celkové ploše 617 m².

Sít' podnikatelských inkubátorů na Třebíčsku

Účelem projektu je zlepšení podmínek pro začínající podnikatele na Třebíčsku rozšířením nabídky vhodných prostor pro podnikání, poskytování odborných a poradenských služeb, školení, specializovaného výcviku, rekvalifikací a vytvoření podmínek pro rozvoj aplikovaného výzkumu v oblasti informačních technologií a využití jeho výsledků pro MSP. Za tímto účelem bylo zrekonstruováno 8 nemovitostí (7 inkubátorů + 1 výzkumné a vývojové centrum), celkem 67 podnikatelských jednotek a 4 962 m² nájemních ploch. Projekt byl financován z předvstupního programu přeshraniční spolupráce Evropské unie Phare CBC (příhraniční region: Česká republika – Rakousko). Za účelem získání podpory z evropských fondů došlo ke vzniku společného subjektu – zájmového sdružení právnických osob Rozvoj Třebíčka. Ve sdružení jsou členy následující subjekty: Město Třebíč, Město Moravské Budějovice, Město Náměšť nad Oslavou, Město Hrotovice, Město Jaroměřice nad Rokytnou, Město Jemnice, Obec Okříšky, Hospodářská komora Třebíč a Západosmoravská vysoká škola Třebíč. Prostředky programu Phare-CBC nebyly jediným zdrojem financování. Dalšími prostředky přispělo Ministerstvo pro místní rozvoj a Kraj Vysočina. Zbývající náklady pokryly obce ze svých rozpočtů a vrácená daň z přidané hodnoty.

Obrazek č. 7: Mapa sítě inkubátorů na Třebíčsku

Zdroj: www.euronest.cz

Pro inkubátory nebyly postaveny zcela nové budovy, ale došlo k rekonstrukci již nevyužívaných objektů ve vlastnictví jednotlivých obcí. Po zkolaudování převzala všechny budovy firma Euronest, která zabezpečuje provoz inkubátorů. Od podnikatelských inkubátorů zřejmě nelze čekat rozvoj inovací, nejsou k tomu primárně určeny. Inovativní firmy se zpravidla lokalizují ve větších sídlech a i proto nejsou okresy

jako Třebíč pro takové podnikatelské subjekty dostatečně atraktivní. Podmínkou podpory projektu bylo zachování inkubátorů po dobu minimálně 5 let. Vzhledem k proklamacím, které zazněly z úst představitelů zúčastněných měst, se spíše zdá, že po těchto 5 letech budou chtít v budoucnu převést inkubátor na klasickou kancelářskou budovu a ponechat v ní umístěné stávající podnikatele.

Podnikatelský inkubátor v Mostě

Podnikatelský inkubátor je součástí Podnikatelského a inovačního centra VÚHU,²⁵ a.s., a nachází se v komplexu vědeckotechnického parku v Mostě-Kopistech. Inkubátor se sestává z dvouúrodné výrobní haly, která zahrnuje kancelářské a skladovací prostory i pomocné dílenské prostory. Jeho plocha je asi 1 100 m².

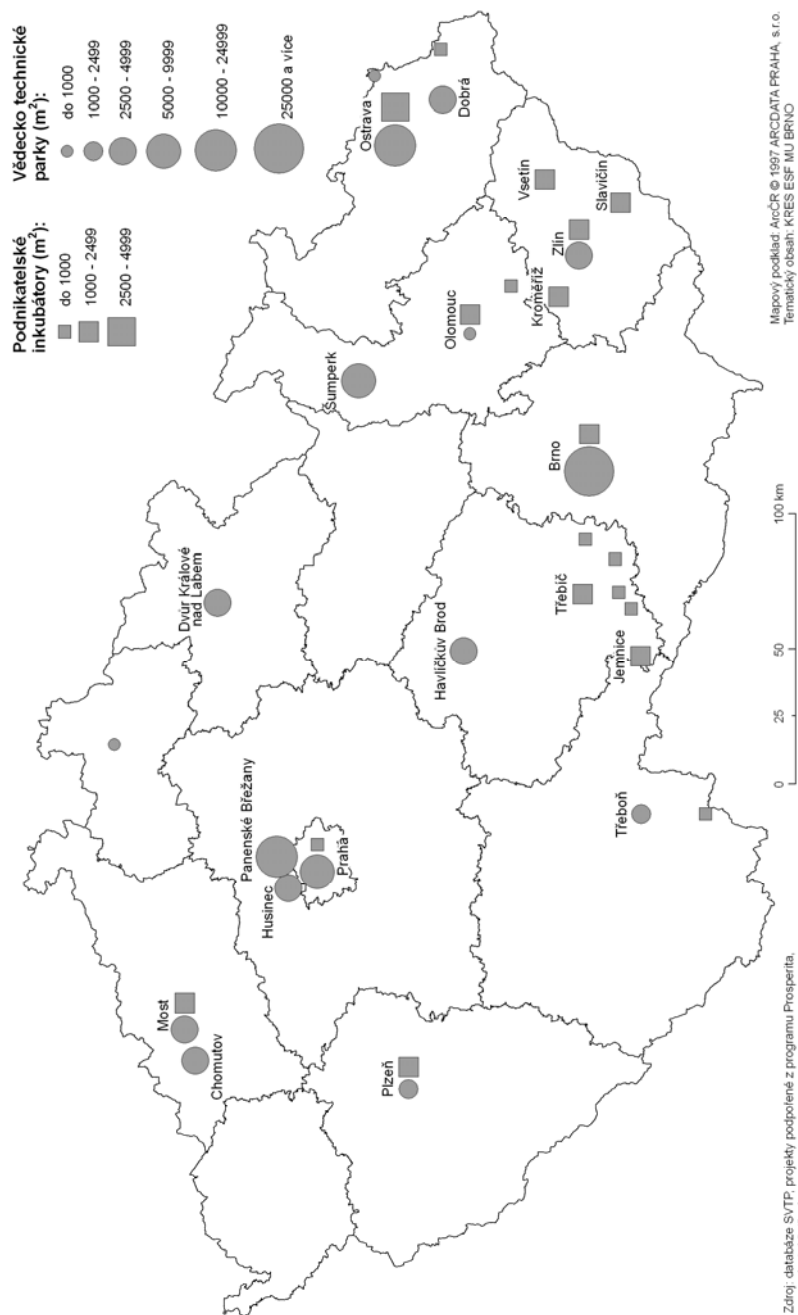
Podnikatelský inkubátor v Sokolově

Podnikatelský inkubátor v Sokolově byl otevřen v roce 2006. Inkubátor se skládá ze 6 samostatných hal, z nichž čtyři jsou dvoupodlažní. Realizace projektu stála asi 80 milionů Kč a ze 75 % na něj přispěla EU (Program Phare). Objekty jsou již nyní obsazeny podnikateli, kteří se zabývají převážně drobnou výrobou. Hlavním kritériem při výběru zájemců je počet plánovaných vytvořených pracovních míst. Za prostory v prvním podlaží platí podnikatelé městu 800 Kč/m²/rok, ve druhém podlaží 400 Kč/m²/rok. Tento inkubátor nebyl zařazen do kartogramu (0) uvedeného níže, neboť již dnes je zřejmé, že nesplňuje podmínky, které jsou na inkubátor kladeny. Tedy nepočítá se s tím, že by firmy po určité době musely inkubátor opustit, ale naopak se počítá s tím, že po pěti letech mohou budovy odkoupit za polovinu pořizovacích nákladů stavby, od které se odečte výše zaplaceného nájmu.²⁶

²⁵ Výzkumný ústav pro hnědé uhlí.

²⁶ Zdroj: www.rozhlas.cz/plzen/zpravodajstvi/_zprava/189160 (cit. 18.9.2007).

Obrázek č. 8: Vědeckotechnické parky a podnikatelské inkubátory v ČR

4. VEŘEJNÁ PODPORA ROZVOJE VĚDECKOTECHNICKÝCH PARKŮ A PODNIKATELSKÝCH INKUBÁTORŮ

Zakládání a rozvoj podnikatelských inkubátorů a vědeckotechnických parků je možné financovat i prostřednictvím speciálních dotačních programů. V minulosti to byly zejména programy PARK a PORADENSTVÍ, které byly financovány ze státního rozpočtu. Program „PARK - program podpory zakládání a rozvoje vědeckotechnických parků“ byl programem Ministerstva průmyslu a obchodu, který byl vyhlášen v letech 1995 – 2003. Jeho hlavním cílem bylo zakládat a rozvíjet vědeckotechnické parky, které současně plní funkci podnikatelských inkubátorů pro začínající malé inovační podniky, a tím podporovat výzkum, vývoj, výrobu, transfer technologií a informační, poradenské a vzdělávací činnosti. Program PORADENSTVÍ v pozměněné podobě funguje dodnes.²⁷ Je z něj možné podporovat vzdělávací a poradenské aktivity, přičemž prostředky nejsou poskytovány přímo podnikům, ale jsou poskytovány poradenským organizacím (např. podnikatelským a inovačním centrům BIC, které často provozují i inkubátory) a ty z těchto zdrojů poskytují firmám poradenské služby za zvýhodněné ceny. Již před naším vstupem do EU bylo možné na financování budování VTP a PI využívat evropské prostředky, a to zejména prostřednictvím programů PHARE (např. inkubátor v Olomouci) a PHARE CBC (síť inkubátorů na Třebíčsku). Po vstupu do EU byl na podporu VTP a PI vyhlášen program PROSPERITA, který byl součástí Operačního programu Průmysl a podnikání 2004–2006. Mírně pozměněný program PROSPERITA je součástí i Operačního programu Podnikání a inovace pro období 2007–2013. Program PROSPERITA je nejvýznamnějším zdrojem financí pro budování a rozvoj VTP a PI, a proto je mu v dalším textu věnována větší pozornost. V omezené míře lze podporovat i VTP a PI nacházející se na území Prahy (v minulém programovacím období z Jednotného programového dokumentu Cíl 2 Praha).

4.1. Program PROSPERITA

Program Prosperita vznikl v roce 2004 jako reakce na nízkou úroveň spolupráce mezi výzkumně-vývojovou sférou a podnikatelskou sférou. Usiluje tedy o zvýšení spolupráce mezi výzkumnými ústavami, vysokými školami a podniky, a to především v oblastech výzkumu a vývoje, transferu technologií a uplatnění inovovaných výrobků a technologií na trhu. Podpora může být poskytnuta na projekty investičního i provozního charakteru, je tedy možné dotovat jak samotnou výstavbu (příp. rekonstrukci) VTP a PI, tak i náklady související s poskytováním služeb inovačním podnikům. Projekty mohou být realizovány na celém

²⁷ Dnes je však součástí Operačního programu Podnikání a inovace (OPPI).

území ČR s výjimkou regionu Praha. Protože program byl všeobecně považován za úspěšný, byl vyhlášen i v rámci nového navazující operačního programu v roce 2007 (OPPI). Z nového programu je možné navíc podporovat sítě business angels. Komparace mezi starým a novým programem Prosperita je uvedena v tabulce č. 3.

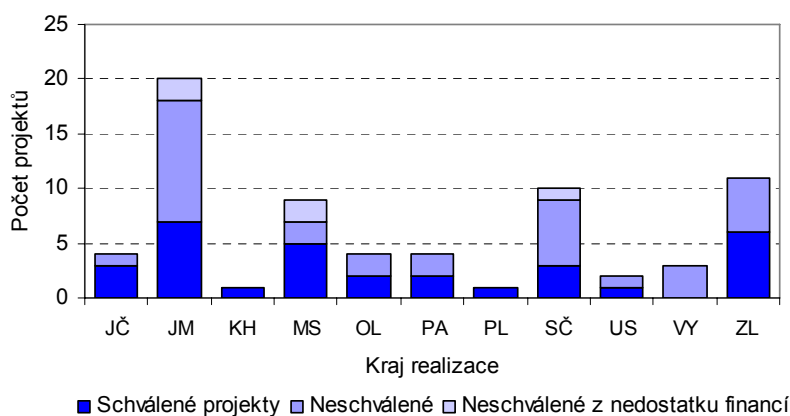
Tabulka č. 3: Komparace Prosperity v období 2004–06 a 2007–13

	PROSPERITA 2004–2006	PROSPERITA 2007–2013
alokace finančních prostředků	1,6 mld. Kč	12 mld. Kč
podporované aktivity	zakládání a další rozvoj vědeckotechnických parků, podnikatelských inkubátorů a center pro transfer technologií	zakládání a další rozvoj vědeckotechnických parků, podnikatelských inkubátorů a center pro transfer technologií podpora sítí business angels
žadatelé	právnícké osoby dle § 18 občanského zákoníku (musí působit jako provozovatelé VTP, PI a CTT)	právnícké osoby (provozovatelé VTP, PI a CTT), obecně prospěšné společnosti, zájmová sdružení právnických osob
způsobilé výdaje	kupní cena nemovitostí a pozemků projektová příprava a dokumentace technická a dopravní infrastruktura příprava území výstavba a rekonstrukce objektů pořízení a technické zhodnocení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku provozní náklady náklady na publicitu projektu	dlouhodobý hmotný majetek zejména ve formě pozemků, budov, strojů a jiného zařízení, dlouhodobý nehmotný majetek, zejména software, licence a know-how, provozní náklady, zejména služby poradců, expertů, studie, školení a rekvalifikace, semináře, workshopy, mzdy, pojistné, síťové neskladovatelné dodávky apod., náklady na publicitu projektu
forma a výše podpory	dotace až do výše 75 % způsobilých výdajů 3–150 mil. Kč (projekty obsahující stavební práce) 0,5–30 mil. Kč (projekty neobsahující stavební práce)	dotace 5–200 mil. Kč (projekty obsahující stavební práce) 1–30 mil. Kč (projekty neobsahující stavební práce)

Zdroj: Zpracováno na základě www.czechinvest.org

Program Prosperita v období 2004–2006 umožňoval podporovat vědeckotechnické parky, podnikatelské inkubátory a centra transferu technologií. Žádosti byly přijímány od července 2004 do září 2006, přičemž přidělené prostředky je možné čerpat až do konce června 2008. Celkem bylo podáno 69 projektů, z nichž nakonec získalo podporu 32 a 5 projektů nebylo podpoře pouze z důvodu nedostatku financí. Mezi podpořené příjemce podpory patří především podnikatelská a inovační centra, univerzita, kraje a města. Nejvíce projektů bylo podpořeno v Jihomoravském kraji (7 projektů), Zlínském kraji (6 projektů) a Moravskoslezském kraji (5 projektů).

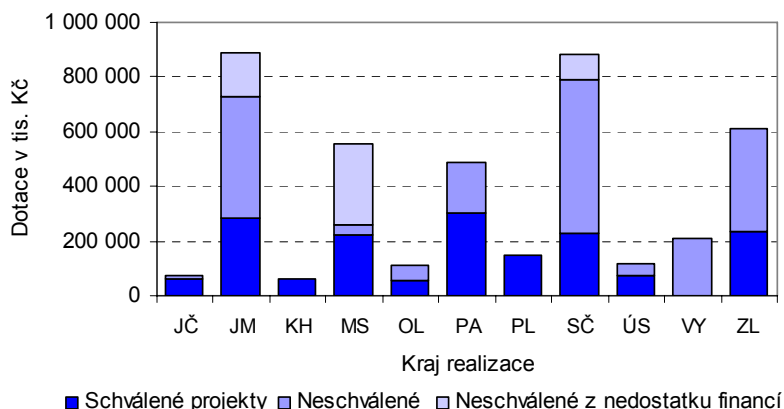
Graf č. 4: Prosperita 2004–2006 - počet podaných projektů dle krajů

Zdroj: Závěrečná zpráva. Zhodnocení programu Prosperita

Na celý program Prosperita v období 2004–2006 bylo vyčleněno cca 1,6 mld. Kč a celá tato částka byla vyčerpána. Nejvyšší dotace směřovaly do krajů Jihomoravského a Pardubického.

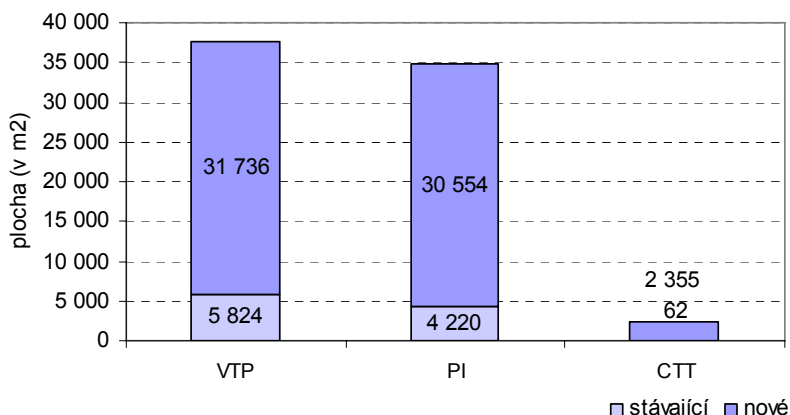
Graf č. 5: Prosperita 2004–2006 - požadované dotace dle krajů ČR

Zdroj: Kolář, P. – Hanušová, K. (2006)

Díky přiděleným dotacím by mělo vzniknout více než 31 700 m² nové plochy ve VTP a 30 000 m² plochy v PI. Tuto skutečnost podrobněji zobrazuje graf č. 6.

Graf č. 6: Prosperita 2004–2006 – vytvořená plocha²⁸ u podpořených VTP, PI a CTT

Zdroj: Závěrečná zpráva. Zhodnocení programu Prosperita

Podpora z programu Prosperita by měla pomoci 178 firmám ve vědeckotechnických parcích a 357 firmám v podnikatelských inkubátorech. Tyto firmy by měly vytvořit 2200 nových pracovních míst. Přímou u žadatelů by mělo vzniknout 190 nových pracovních míst. Současně by prostřednictvím center transferu technologií mělo být podpořeno 404 přenosů technologií.²⁹

4.2. Podpořené vědeckotechnické parky a podnikatelské inkubátory

V této kapitole jsou popsány vědeckotechnické parky a podnikatelské inkubátory, které jsou teprve ve fázi přípravy, ale jejich vznik se očekává v relativně krátké době. Velká část z nich byla podpořena právě z programu Prosperita.

Kapacita **brněnského** Technologického inkubátoru VUT, který byl popsán výše, brzy přestala postačovat, a proto již v roce 2004 bylo rozhodnuto o rozšíření inkubátoru, a to výstavbou dvou nových budov. První budova v těsném sousedství současného inkubátoru bude nazvána Technologický inkubátor II a bude sloužit podobně zaměřeným firmám jako starší inkubátor. Druhý inkubátor se bude

²⁸ Stávající plochy jsou plochy, které již žadatelé při předložení projektu provozovali. U těchto projektů byl podporován jejich další rozvoj nebo rozšíření. Nové plochy zahrnují nově vybudované m², které byly podpořeny z programu Prosperita.

²⁹ CzechInvest: Závěrečná zpráva. Zhodnocení programu Prosperita.

nazývat INBIT a bude to speciální inkubátor pro biotechnologické firmy, který bude umístěn v budovaném kampusu Masarykovy univerzity. Investorem obou staveb je Jihomoravský kraj a výstavba i provoz obou těchto inkubátorů byla podpořena z programu Prosperita. Obě nové budovy by měly být zprovozněny v roce 2008. Budova Technologického inkubátoru II má plochu 2 900 m² s celkovou pronajimatelnou plochou cca 1 500 m² v pěti podlažích, což poskytne prostory pro zhruba pětadvacet inovačních firem. K dispozici budou tři zasedací místnosti. Tato budova bude současně sloužit i jako vědeckotechnický park (pro účely inkubátoru je vymezeno asi 600 m²). Inkubátor INBIT v Brně-Bohunicích nabídne 3 000 m² inkubačních ploch pro zhruba třicet začínajících biotechnologických firem, které by měly vytvořit až 200 pracovních míst. Technologický inkubátor II byl podpořen celkovou částkou cca 78 mil. Kč (výstavba i provoz) z programu Prosperita, INBIT přibližně 110 mil. Kč.

Obrázek č. 9: Technologický inkubátor II a INBIT

Zdroj: Jihomoravské inovační centrum

Nový inkubátor a vědeckotechnický park vznikne také v **Plzni**. V první fázi, která byla podpořena téměř 150 mil. Kč z programu Prosperita (celkové náklady na projekt jsou asi 187 mil. Kč), budou postaveny budovy označené písmeny E a F na obrázku č. 5). Celkové náklady na projekt jsou asi 187 mil. Kč. Tyto budovy budou disponovat celkovou plochou 4 700 m², z čehož 3 100 m² budou kanceláře k pronájmu, 900 m² budou laboratoře, 260 m² budou konferenční sály a zbývajících 420 m² tvoří ostatní pronajimatelné plochy (restaurace apod.). Pro účely inkubátoru by mělo být rezervováno přes 300 m² plochy. Ve druhé etapě rozvoje by měla být zbourána budova s označením D a v těchto prostorách bude postaveno několik nových budov. Pro účely realizace projektu byla vytvořena zcela nová společnost Vědeckotechnický park Plzeň, a. s., která je společně vlastněna Statutárním městem Plzeň (95 % akcií) a Plzeňským krajem (5 % akcií). První etapa projektu měla být hotova na přelomu září a října 2007. Tento termín se bohužel nepodařilo splnit a nad projektem visí hrozba odebrání dotace.

V **Ostravě** je ve výstavbě Podnikatelský inkubátor VŠB–TUO, který by měl stát do konce roku 2007 v areálu VŠB–TUO v Ostravě-Porubě. Inkubátor by se měl rozkládat na ploše 5 800 m², z čehož 3 000 m²

bude sloužit jako čistě inkubační plochy. V inkubátoru by mělo být 40 inovačních firem, které vytvoří asi 200 pracovních míst. Kromě nájemních služeb budou podnikatelům k dispozici i poradenské služby, a to formou balíčků (např. marketing nebo ochrana duševního vlastnictví).

Nový podnikatelský inkubátor vznikne také v **Praze**. V Libni se v současné době rekonstruuje průmyslový objekt na Inovační centrum a podnikatelský inkubátor. Tento projekt je realizován Technologickým inovačním centrem ČKD Praha, z.s.p.o.³⁰ Projekt byl podpořen v rámci Jednotného programového dokumentu pro Cíl 2 částkou 71 mil. Kč, přičemž celkové náklady projektu jsou asi 168 mil. Kč. V rámci projektu bude vytvořeno zázemí o ploše přes 4000 m² pro umístění podnikatelských aktivit asi 50 malých inovačních firem, orientovaných prioritně na oblasti obnovitelných zdrojů energie, komunálních systémů, informačních technologií a na inovace služeb podporujících průmyslovou produkci. Výhodou pro tyto firmy bude možnost spolupráce s ČKD NOVÉ ENERGO, a.s. Zkušební provoz centra by měl být zahájen do konce roku 2007.

V **Hradci Králové** vznikne 500 m² inkubačních ploch v rámci projektu Technologické centrum Hradec Králové (TCHK). Celkové náklady projektu ve výši 87 mil. Kč byly částečně (63 mil. Kč) dotovány z programu Prosperita. TCHK by mělo zahájit provoz v roce 2008. Podnikatelský inkubátor a VTP vznikne také v roce 2008 v **Pardubicích**. Inkubátor bude společně s vědeckotechnickým parkem provozován společností TechnoPark Pardubice, k. s. Náklady na výstavbu inkubátoru jsou 207 mil. Kč, z čehož dotace z programu Prosperita činí 150 mil. Kč. Náklady na vybudování vědeckotechnického parku jsou 215 mil. Kč a dotace tvoří téměř 150 mil. Kč.

Technologický inkubátor, zaměřený zejména na biotechnologické firmy, vznikne v **Českých Budějovicích** v prostorách Jihočeské univerzity. JČU na projekt získala 30 mil. Kč z programu Prosperita (celkové náklady projektu jsou 40 mil. Kč) a dále na něj přispějí Statutární město České Budějovice a Jihočeský kraj. Projekt bude dokončen v roce 2008. Provozovatelem inkubátoru bude obecně prospěšná společnost, ve které budou zastoupeni reprezentanti Jihočeské hospodářské komory, kraje, Jihočeské univerzity a města České Budějovice.

Univerzita Tomáše Bati ve **Zlíně** v současné době buduje Vědeckotechnický park (VTP) a Centrum pro transfer technologií (CTT), které by mělo být dokončeno v lednu 2008. Podnikatelský inkubátor v **Nymburku**, jehož provoz bude zahájen v roce 2008, se

³⁰ Jeho členy jsou ČKD NOVÉ ENERGO, a.s., Technologické centrum Akademie věd ČR a Energieteam Consult GmbH.

bude skládat z administrativní budovy a výrobní haly. V administrativní budově budou kanceláře (505 m²), laboratoře (200 m²), výstavní plochy (75 m²) a ostatní plochy (585 m²). Ve výrobní hale budou výrobní (1490 m²) a ostatní (425 m²) plochy. Investorem stavby je příspěvková organizace Podnikatelský Inkubátor Nymburk. Ještě v roce 2007 by měla být dostavena hlavní budova technologického parku a inkubátoru ve **Březně** (poblíž Mladé Boleslavi), které budou provozovány soukromou společností VYRTYCH – Technologický park a Inkubátor, s.r.o. Ve dvoupodlažní budově bude k dispozici 931 m² kancelářských prostor a 1 862 m² prostor pro lehkou výrobu. Další podnikatelský inkubátor by v brzké době měl vzniknout ve **Fulneku** (RVP Invest, a.s.). Ve Středočeském kraji vzniknou (nebo se alespoň rozšíří) čtyři vědeckotechnické parky, jejichž součástí budou inkubátory, a to v **Řeži** (Vědecký a technologický park Řež, Ústav jaderného výzkumu Řež, a.s.), v **Zelenči** (Vědecko-technický park Mstětice, zakladatel EUROSIGNAL, a.s.), v Roztokách (Vědeckotechnický park Roztoky) a v obci **Zlatníky-Hodkovice** (Středočeské inovační centrum, o.p.s., Zlatníky – Hodkovice - SIC). Vědeckotechnický park (bez inkubátoru) v létě 2008 vznikne rovněž v **Rumburku**.

5. ZÁVĚR

Podnikatelský inkubátor je prostředí, kde jsou pro začínající firmy vytvořeny výhodné podmínky, čímž by inkubátor měl zvyšovat míru přežití mladých firem. Jednou ze základních služeb, která by měla být nabízena ve kvalitních inkubátorech, je poskytování odborného poradenství. V České republice je situace v oblasti podnikatelských inkubátorů velmi nepřehledná, neexistuje žádný oficiální seznam podnikatelských inkubátorů (pouze některé inkubátory jsou členy Společnosti vědeckotechnických parků). Rovněž rozdíly mezi jednotlivými inkubátory jsou značné. Některé inkubátory mají nastavena pouze velmi mírná vstupní kritéria (do inkubátoru tak může vstoupit jakákoliv – dokonce ani ne začínající – firma) a firmám poskytují pouze běžné služby (pronájem prostor, provozní služby). Tyto inkubátory však stěží mohou přispět k rozvoji inovací. Na druhou stranu existují inkubátory (ale je jich bohužel méně), které provádějí přísnou selekci přicházejících firem a inkubovaným firmám nabízejí širokou škálu různých (zejm. poradenských) služeb na vysoké úrovni. Pouze menší část inkubátorů provádí hodnocení inkubovaných firem a kvality svých služeb. Tato publikace se však nezabývala kvalitativním hodnocením, ale pouze kvantitativním hodnocením inkubátorů. K rozvoji podnikatelských inkubátorů v ČR došlo zejména po roce 2004, od kdy je možné inkubátory podporovat ze strukturálních fondů. V současné době funguje asi 20 podnikatelských inkubátorů a minimálně dalších 10 bude otevřeno ve velmi blízké době.

Vědeckotechnické parky obecně představují příležitost pro podnikatelské subjekty umístit svoji činnost do místa, které je nějakým způsobem atraktivní. Pojetí vědeckotechnického parku se dle různých přístupů značně liší. Základem je pochopitelně nabídka pronajimatelných ploch využitelných od kanceláří, přes laboratoře až po lehkou výrobu. Některé VTP preferují při výběru firem synergický efekt spočívající v oborové blízkosti umísťovaných firem, jiné zase inovativní charakter činnosti podnikatelských subjektů. Existují však parky, kde v podstatě žádná kritéria výběru neexistují a nejdůležitější skutečností je to, že nevyužitá plocha negeneruje příjmy a tudíž je každý nájemce lepší než uplatňování jakýchkoliv kritérií. V ČR je pak značný rozdíl mezi jednotlivými VTP. Některé vznikly na zelené louce, případně generální rekonstrukcí již nevyhovujících objektů, jiné omezením činnosti tradičních výzkumných ústavů či na ně navázaných institucí. Přestože právě vazba na výzkumný ústav či akademické instituce by měla být nedílnou podstatou existence VTP, ne vždy tomu tak je.

Tato studie předložila kromě elementárního pojmového vymezení, které není dosud v Česku pevně ustáleno, též řadu argumentů potvrzujících význam podpůrné infrastruktury pro rozvoj inovačního podnikání v regionech. Přestože jsme již nyní museli na základě

zjištěných údajů provést určitý výběr prezentovaných podnikatelských inkubátorů a VTP, nelze ještě hovořit o jejich hodnocení. Zjištěné poznatky však představují významný podklad pro budoucí kvalitativní výzkum. Jeho cílem bude vytvořit komplexní sadu vhodných faktorů a ukazatelů, které bude možné za tímto účelem využít.

6. POUŽITÁ LITERATURA

Agentura pro ekonomický rozvoj Vsetínska: www.aerv.cz.

Agritec, s.r.o.: Šumperk www.agritec.cz.

BIC Brno: www.bicbrno.cz.

BIC Ostrava: www.bicova.cz.

BIC Ostrava: www.czcom.cz/bicova/incubcz.htm.

BIC Plzeň: www.bic.cz.

BLAŽEK, J. – UHLÍŘ, D.: Teorie regionálního rozvoje. Praha: Karolinum, 2002.

BRECHLIČUK, J.: Podnikatelské inkubátory dostaly zelenou. Dostupné na: www.rozhlas.cz/plzen/zpravodajstvi/_zprava/189160 (cit. 18.9.2007).

Centre for Strategy & Evaluation Services: Benchmarking of Business Incubators, 2002.

Centrum biologických technologií Nové Hradky: www.greentech.cz/cbt.

Centrum pokročilých inovačních technologií VŠB–TUO: www.cpit.vsb.cz.

CzechInvest: Fondy EU. Informační zpravodaj pro podnikatele. Leden 2006.

CzechInvest: www.czechinvest.cz.

CzechInvest: Závěrečná zpráva. Zhodnocení programu Prosperita. Dostupné na www.svtp.cz.

Český technologický park Brno: www.technologypark.cz/cz/index.html

ECONOMIC COMMISSION FOR EUROPE: Best Practice in Business Incubation. United Nations, New York and Ženeva, 2001.

EURONEST: Podnikatelský inkubátor. Informační bulletin, 2005.

EURONEST: www.euronest.cz.

EUROPEAN COMMISSION: Improving institutions for the transfer of technology from science to enterprises, 2004.

INOTEX, s.r.o. Dvůr Králové nad Labem: www.inotex.cz.

International Association of Science Parks: www.iasp.ws.

KAREL, J.: Podnikatelské inkubátory. Prezentace z Konference o rozvoji zaměstnanosti Prosperita 2005. Dostupné na www.prosperita-ops.cz.

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích: www.jcu.cz/Members/bumbova/krajske-mesto-podpori-podnikatelsky-inkubator/?searchterm=inkubator (cit. 18.9.2007).

Jihomoravské inovační centrum: www.jic.cz.

KLÍMOVÁ, V. – ŽÍTEK, V.: Assessment of Innovation Performance of Czech Firms. In An Enterprise Odyssey: Integration or Disintegration. Zagreb: University of Zagreb, 2006.

KLÍMOVÁ, V.: Inovační procesy. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN: 80-210-4166-8.

KOLÁŘ, P. – HANUŠOVÁ, K.: Infrastruktura pro inovačního podnikání a alternativní formy financování. Prezentace ze semináře Podpora inovačního podnikání a odborný workshopy zástupců inovačních center, Zlín, 2006.

KONEČNÝ, M. – SKOKAN, K. – ZAMARSKÝ, V.: Inovační centra. Transferová inovační pracoviště, Inkubátory pro výchovu inovačních podnikatelů, Vědecko-technické parky v regionálním rozvoji. Ostrava: VŠB-TUO, 2001.

MPO: Koncepce výzkumu a vývoje MPO, 2000.

National Business Incubation Association: www.nbia.org.

Podnikatelský inkubátor Brno-Jih: www.vtpbrno.cz.

Podnikatelský inkubátor STEEL IT: www.steel-it.cz.

Podnikatelský inkubátor v Olomouci: www.vtpup.cz/inkubator.htm.

Programový dodatek OP Průmysl a podnikání 2004–2006.

Přerovský podnikatelský inkubátor: www.podnikatelskyinkubator.cz.

Regionální centrum kooperace: www.rckas.cz.

Regionální inovační centrum Frýdek-Místek, s.r.o.: www.vuhz.cz/?co=ovuhz&akce=Region.

Regionální Poradenské a Informační Centrum: www.apis-nb.cz.

Společnost vědeckotechnických parků ČR: www.svtp.cz.

ŠVEJDA, P. a kol.: Vědeckotechnické parky v České republice. Praha: SVTP ČR, 2006.

Technologické centrum AV ČR: Strategické studie. Dostupné na: www.strast.cz.

Technologické centrum Hradec Králové: www.tchk.cz.

Technologické inovační centrum ČKD Praha: www.tic-ckd.cz.

Technologické inovační centrum Zlín: www.ticzlin.cz.

Technologický park a inkubátor Březno: www.vyrtych-tpi.cz.

Technologický park Chomutov, o.p.s.: www.tpcv.cz.

Technologický park při VÚTS Liberec, a.s.: www.vuts.cz/park/.

Technologický Park Řež, a.s.: www.nri.cz/cz/park.html.

Text programu Prosperita 2007. Dostupné na www.czechinvest.org (cit. 15.10.2007).

Třeboňské inovační centrum: www.tic.trebon.cz.

United Kingdom Science Park Association: Evaluation of the past & future economic contribution of the UK Science Park Movement, 2003.

United Kingdom Science Park Association: www.ukspa.org.uk.

Univerzitní institut Univerzity T. Bati: web.uni.utb.cz.

Vědecko - technologický park Ostrava, a.s.: www.vtpo.cz.

Vědeckotechnický park – Výzkumný a zkušební letecký ústav Praha, a.s.: www.vzlu.cz/services.php?id=6.

Vědeckotechnický park UP v Olomouci, s.r.o.: www.vtpup.cz.

Vědeckotechnologický park Dakol, s.r.o.: www.dakol-karvina.cz/Data/vtp.php.

Vědecký inkubátor ČVUT: www.inkubator.cvut.cz.

VITURKA, M. – ŽÍTEK, V. – TONEV, P.: Regionální předpoklady rozvoje inovací. WP č. 4, CVKS ESF MU, Brno 2005. ISSN 1801-4496.

VITURKA, M. & kol.: Regionální vyhodnocení kvality podnikatelského prostředí v České republice. ESF MU, vyd. MU, ISBN 80-210-3304-5, Brno 2003.

VTP Inovační technologické centrum – Výzkumný ústav kovů, a.s. Panenské Břežany: www.itcvuk.cz.

VTP Plzeň: www.vtpplzen.cz.

Výzkumného ústavu bramborářského Havlíčkův Brod: www.vubhb.cz.

ŽÍTEK, V. – KUNC, J. – TONEV, P.: Vybrané indikátory regionální konkurenceschopnosti a jejich vývoj. WP č. 21, CVKS ESF MU, Brno 2006.

ŽÍTEK, V. – KLÍMOVÁ, V.: Fungování podnikatelských inkubátorů na Třebíčsku. In X. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Brno: Masarykova univerzita, 2007. ISBN 978-80-210-4325-1.

ŽÍTEK, V. – KLÍMOVÁ, V.: Role inkubátorů při rozvoji podnikání v regionu (case study Třebíčsko). In IX. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Brno: Masarykova univerzita, 2006. od s. 42-46, 5 s. ISBN 80-210-4155-2.

V roce 2005 vyšlo:

WP č. 1/2005

Petr Chmelík: Vliv institucí přímé demokracie na hospodářskou politiku ve světle empirického výzkumu

WP č. 2/2005

Martin Kvizda – Jindřiška Šedová: Privatizace a akciové společnosti – k některým institucionálním aspektům konkurenceschopnosti české ekonomiky

WP č. 3/2005

Jaroslav Rektourek: Přístup k inovacím v České republice. Současný stav a možné směry zlepšení.

WP č. 4/2005

Milan Víturka – Vladimír Žitek – Petr Tonev: Regionální předpoklady rozvoje inovací

WP č. 5/2005

Veronika Bachanová: Analýza kvality regulace České republiky

WP č. 6/2005

Hana Zbořilová – Libor Židek: Washingtonský konsenzus v české ekonomické praxi 90. let

WP č. 7/2005

Osvald Vašíček and Karel Musil: The Czech Economy with Inflation Targeting Represented by DSGE Model: Analysis of Behaviour

WP č. 8/2005

Zdeněk Tomeš: Je stárnutí populace výzvou pro hospodářskou politiku?

WP č. 9/2005

Ladislav Blažek – Klára Doležalová – Alena Klapalová: Společenská odpovědnost podniků

WP č. 10/2005

Ladislav Blažek – Alena Klapalová: Vztahy podniku se zákazníkem

WP č. 11/2005

Ladislav Blažek – Klára Doležalová – Alena Klapalová – Ladislav Šiška: Metodická východiska zkoumání a řízení inovační výkonnosti podniku

WP č. 12/2005

Ladislav Blažek – Radomír Kučera: Vztahy podniku k vlastníkům

WP č. 13/2005

Eva Kubátová: Analýza dodavatelských vztahů v kontextu inovací

WP č. 14/2005

Ladislav Šiška: Možnosti měření a řízení efektivnosti a úspěšnosti podniku

V roce 2006 vyšlo:

WP č. 1/2006

Tomáš Otáhal: Je úplatkářství dobrá cesta k efektivnějšímu vymáhání práva?

WP č. 2/2006

Pavel Breinek: Vybrané institucionální aspekty ekonomické výkonnosti

WP č. 3/2006

Jindřich Marval: Daňová kvóta v ČR

WP č. 4/2006

Zdeněk Tomeš – Daniel Němec: Demografický vývoj ČR 1990–2005

WP č. 5/2006

Michal Beneš: Konkurenceschopnost a konkurenční výhoda

WP č. 6/2006

Veronika Bachanová: Regulace a deregulace v ČR v období 1990–2005

WP č. 7/2006

Petr Musil: Tendence na českém trhu práce v období transformace

WP č. 8/2006

Zuzana Hrdličková: Vliv sociální politiky na konkurenceschopnost české ekonomiky

WP č. 9/2006

Pavína Balcarová – Michal Beneš: Metodologie měření a hodnocení makroekonomické konkurenceschopnosti

WP č. 10/2006

Miroslav Hloušek: Czech Business Cycle Stylized Facts

WP č. 11/2006

Jitka Doležalová: Vliv politiky na konkurenceschopnost České republiky

WP č. 12/2006

Martin Chromec: Dlouhodobé efekty monetární politiky: může ČNB ovlivnit ekonomický růst?

WP č. 13/2006

Tomáš Paleta: Strukturální změny české ekonomiky ve světle privatizace a podpory malého a středního podnikání

WP č. 14/2006

Tomáš Otáhal: Vývoj korupce v ČR v období transformace

WP č. 15/2006

Jan Jonáš: Ekonomická svoboda a konkurenční schopnost české ekonomiky

WP č. 16/2006

Michal Tvrdoň: Regulace trhu práce v ČR

WP č. 17/2006

Martina Vašendová: Pohyb kapitálu v průběhu transformace a jeho vliv na konkurenceschopnost české ekonomiky

WP č. 18/2006

Ondřej Moravec: Hospodářská soutěž a její vliv na konkurenceschopnost české ekonomiky

WP č. 19/2006

Milan Víturka – Viktorie Klímová: Globálně orientované hodnocení konkurenční pozice krajů České republiky

WP č. 20/2006

Monika Jandová: Vývoj komoditních, teritoriálních a institucionálních aspektů zahraničního obchodu ČR

WP č. 21/2006

Vladimír Žítek – Josef Kunc – Petr Tonev: Vybrané indikátory regionální konkurenceschopnosti a jejich vývoj

WP č. 22/2006

Aleš Franc: Hlavní tendence ve vývoji pracovních migrací v České republice

WP č. 23/2006

Osvald Vašíček – Karel Musil: Behavior of the Czech Economy: New Open Economy Macroeconomics DSGE Model

WP č. 24/2006

Jaroslav Rektourek: Zapojení vysokých škol do přípravy a realizace strategických dokumentů regionů – podmínka rozvoje inovačních aktivit

WP č. 25/2006

Ladislav Šiška: Analýza finanční úspěšnosti tuzemských podniků

WP č. 26/2006

Daniel Němec: Demografický vývoj SR 1990–2005

V roce 2007 vyšlo:

WP č. 1/2007

Nada Voráčová: Maďarská fiskální politika a hospodářský růst

WP č. 2/2007

Martin Chromec: Monetární politika a její dopad na konkurenceschopnost Slovenské republiky

WP č. 3/2007

Martina Vašendová: Pohyb zahraničního kapitálu v průběhu transformace a jeho vliv na konkurenční schopnost slovenské ekonomiky

WP č. 4/2007

Jitka Doležalová: Vliv politiky na konkurenceschopnost Slovenské republiky

WP č. 5/2007

Daniel Němec: Komparace demografického vývoje Maďarska a Polska v období transformace

WP č. 6/2007

Veronika Bachanová: Regulace a deregulace v Maďarsku v období 1990–2006

WP č. 7/2007

Martina Vašendová: Pohyb zahraničního kapitálu v průběhu transformace a jeho vliv na konkurenční schopnost polské ekonomiky

WP č. 8/2007

Tomáš Otáhal: Vývoj korupce v SR v období transformace

WP č. 9/2007

Jitka Doležalová: Rozvoj demokracie v Polsku a jeho vliv na výkonnost hospodářství

WP č. 10/2007

Monika Jandová: Zahraniční obchod Slovenské republiky 1993–2006

WP č. 11/2007

Milan Viturka: Inovační profily regionů

WP č. 12/2007

Veronika Bachanová: Regulace a deregulace v Polsku a ve Slovenské republice v období 1990–2006

WP č. 13/2007

Jitka Doležalová: Demokracie a její vliv na výkonnost maďarského hospodářství

WP č. 14/2007

Tomáš Paleta: Strukturální politika Slovenské republiky 1990–2005

WP č. 15/2007

Naďa Voráčová: Hospodářský růst na Slovensku a v Polsku: jaký vliv měla fiskální politika?

WP č. 16/2007

Monika Jandová: Komparace zahraničního obchodu Maďarska a Polska (1990–2006)

WP č. 17/2007

Miroslav Hloušek: Growth Accounting for Visegrad States: Dual Approach

WP č. 18/2007

Jaromír Tonner – Osvald Vašíček: Odhad časově proměnných parametrů v modelech české ekonomiky

WP č. 19/2007

Jiří Polanský – Osvald Vašíček: Economic Development of Visegrad Countries: Macroeconomic DSGE Models

WP č. 20/2007

Petr Musil: Trh práce a konkurenceschopnost maďarské ekonomiky v období transformace

WP č. 21/2007

Petr Musil: Trh práce a konkurenceschopnost polské ekonomiky v období transformace

WP č. 22/2007

Petr Musil: Trh výrobních faktorů a konkurenceschopnost v SR v období transformace

WP č. 23/2007

Tomáš Otáhal: Teorie korupce: Kterou použít?

WP č. 24/2007

Vladimír Žitek – Viktorie Klímová Podpůrná infrastruktura inovačního podnikání v regionech ČR